

เงินดินะ...แต่ต้องทำตอนกลางคืน

ปุ๋ยบริษัทก็ให้ ยาปราบศัตรูหรือ บริษัทก็ให้ สารเร่งก็ให้
แล้วบริษัทหักเอาเมื่อตอนไปส่ง

โฮ...สารเคมี เปรียบเลย....แล้วทำไมยอมละ

ลงพื้นที่สำรวจความจริง สารทุก
อย่างต้องใช้ตามบริษัทเขาบอก
ใช้หนักทุกชั้นเลย เวลาฝนตกเดิน
ลงน้ำ..เท้าคันเลยละ

นำข้อมูลมาสรุปหั่ว วางแผน
ฮาๆๆๆ รอดูพลังมดตัวน้อยจะช่วย
สังคมอะไรได้บ้าง

ปลูกใจรักโลก หกโมงเย็น เด็กๆ มาพร้อมกันที่บ้าน งานเริ่ม
หนึ่งทุ่มครึ่งคุณครู เมื่อสมาชิกพร้อม รถเคลื่อนถึงหมู่บ้านแบกขอ
ทบทวนถึงที่มาของกิจกรรมจิตอาสาครั้งนี้คือ

บ้านแบก ตำบลนาทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม เป็น
หมู่บ้านชุมชนที่มีความเข้มแข็งได้รับการยกย่องเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอ
เพียงต้นแบบเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 84 พรรษา
ประชาชนในหมู่บ้านประกอบอาชีพเกษตรกร ได้แก่การปลูกข้าว เป็น

ส่วนใหญ่ เวลาที่เหลือปลูกสวนผักจำหน่าย แต่เมื่อมีอาชีพใหม่ที่สร้าง
 รายได้งาม คือปลูกแตงแคนตาลูปจำหน่ายเมล็ด ปีหนึ่งปลูกได้ตั้ง สามฤดู
 ประชากรในหมู่บ้านจะเน้นหนักประกอบอาชีพปลูกแตงแคนตา
 ลูปจำหน่ายเมล็ดโดยมี ประชากรในหมู่บ้านประมาณ 90 % ประกอบ
 อาชีพนี้ซึ่งต้นทุนในการผลิตนี้ได้มาจากบริษัทเป็นผู้ลงทุนทั้งหมดนับ
 ตั้งแต่ดินปลูกและเมล็ดในการเพาะปลูกเมื่อเพาะปลูกได้ระยะหนึ่งแล้ว
 นายทุนจะ นำปุ๋ย ยากันรา ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยทางใบรวมทั้งวัสดุปลูก ต่าง ๆ
 ตลอดจนอุปกรณ์ช่วยฉีดพ่นมาให้ แต่คิดค่าเสื่อมราคาเมื่อนำผลผลิตไป
 ขาย ชาวบ้านใช้สารเคมีตั้งแต่เพาะเมล็ด คลุกยากันโรคเน่า ต้องฉีดพ่น
 เร่งผลการผลิต รักษาโรคของแตงแคนตาลูป กำจัดแมลงศัตรูพืช จนถึง
 ช่วงการเก็บต้องนำผลผลิตที่ได้มาล้างเปลือกด้วยสารเคมี ตามตารางที่
 บริษัทกำหนดให้ พบว่ายังมีการใช้ยาฟูราดอล ในการกำจัดแมลง โดยมี
 การใช้แรงงานเด็กๆ (ป.5-6) พบว่าน่าเป็นห่วงมากเพราะเด็กๆ ที่สัมผัส
 กับสารโดยตรง ไม่ใช่ใช้อุปกรณ์ในการป้องกันตัวเอง

จากการสอบถามพบเยาวชนซึ่งเป็นบุตรหลานต้องช่วย
 ครอบครัวในการดูแลการปลูกทุก ขั้นตอนโดยเฉพาะช่วงผสมพันธุ์ซึ่งจะ
 ทำในช่วงแรกทำเฉพาะกลางวัน เมื่อทราบว่าช่วงกลางคืนได้ผลดี จึงเพิ่ม
 เวลากลางคืน ผู้รับจ้างบางราย ทำทั้งกลางวันและกลางคืนเฉลี่ยแล้ววัน
 ละ 500 บาท เป็นค่าแรงที่สูง เป็นแรงจูงใจ (ส่งผลนักเรียนในช่วงนี้นั่ง
 กลับเวลาเรียนหนังสือ บางคนถึงกับขาดเรียน เพื่อทำรายได้ในช่วงนี้)
 เป็นที่น่าสังเกตว่าในช่วงระยะเก็บดอกมีแรงงานเด็กประมด้วย เด็กชอบ
 ที่ได้เงิน ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชาวบ้านคือ การป่วยเรื้อรัง การแพ้
 สารเคมีการ เวียนศีรษะจากการสูดดมสารเคมีขณะฉีดพ่น เวลาฝนตกเดิน

ตามพื้นที่เพาะปลูก คันเท้าเปื่อย ชาวบ้านบางรายไม่กล้าเดินผ่านบริเวณที่ปลูกเพราะแค่เดินผ่าน จะเป็นผื่นและที่สำคัญคือเมื่อพวกเราลงแปลงที่ปลูกสลับกับนาข้าวพบว่าไม่มี จิ้งหรีด มดแดง เขียด งู เลย และบริเวณที่นำเนื้อแดงไปทิ้งพื้นที่ที่มีหญ้า หญ้าจะไหม้ตาย และพวกข้าพเจ้าสังเกตเห็นได้ว่า ชาวบ้านนำน้ำที่ซื้อตามท้องตลาดไปกิน แทนที่จะกินน้ำตามบ่อเหมือนเคย จากการสอบถามพบว่ามีเคยมีบุคคลเสียชีวิตจากการใช้สารเคมีทุกขั้นตอนในการ เพราะปลูกติดต่อกันเป็นระยะเวลา 3 ปี จนมีสารเคมีตกค้างในร่างกายจนถึงแก่ชีวิต

จากสถานการณ์ดังกล่าวพวกเรา(กลุ่มฮักนะเชียงยืน)

ต้องการ สร้างแนวร่วมในชุมชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน กลุ่มเครือข่ายในชุมชนให้ทราบ รู้เข้าใจ จนเกิดความตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้สารเคมี สารปนเปื้อนที่ใช้ในการเกษตร ซึ่งสารเหล่านี้ล้วนเป็นผลที่ทำให้เกิดภาวะโลกร้อนทั้งนั้น และที่สำคัญคือต้องการพลิกฟื้นคืนชีพ คืนสิ่งมีชีวิตให้กับดิน ซึ่งเป็นแหล่งอาหารของคนในหมู่บ้านต่อไป

นี่คือมูลเหตุของการรวมตัวกันครั้งนี้ วันนี้มีเวทีเสวนา

การศึกษาแนวทางลดผลกระทบจากระบบเกษตรพันธะสัญญา เมื่อพวกเราไปถึง มีชาวบ้านมาร่วมประมาณ 30 คน ส่วนมากเป็นคนแก่ และเด็กกลุ่มวิจัยนำเสนอได้ดีมากโดยเฉพาะผลการตรวจเลือดของชาวบ้าน

พบว่าอยู่ในระดับ3 และ4 โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับผลมากที่สุดคือกลุ่มผู้บริโภค รองลงมาคือคนรับจ้าง

พบว่าปัญหาที่ตามมาติดๆคือขยะ ที่บรรจุภัณฑ์จากการเพาะปลูกเมล็ดพันธุ์เป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นขยะมลพิษ

และข้าพเจ้าพบว่าชาวบ้านที่มาร่วมเวทีเสวนา ไม่ตระหนักถึงพิษที่ได้รับ

"ปีละ 3 แสน ได้ครู" "กะบ่เป็นหยิ่งได้ละ บ่สบายกะไปหาหมอ" "ค่า
ต่างๆ บริษัทหักออกแล้วกะเหลือแสน อยู่"

"เขาให้ทุกอย่าง ค่าจ้างคนงาน กะให้ยืมก่อน" "อย่าเพิ่งกลับเต๋อครู
ไปเบิ่งเขาผสมแตงนํ้ากัน" "เด็กน้อยกะได้เงิน กะลาคัดดอกแตงซื้อๆ"

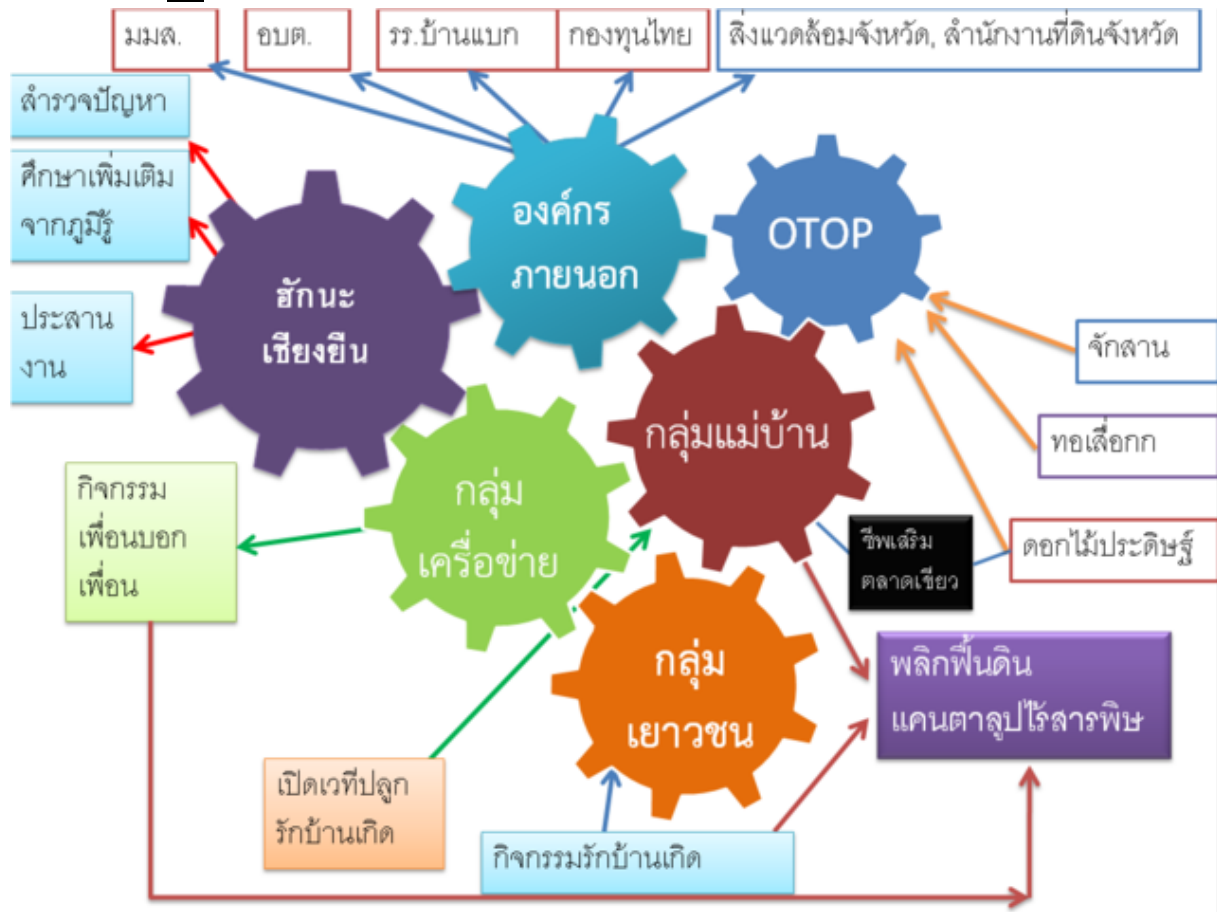
ไม่นานวงเสวนาจาก 30 คน ก็เหลือแต่ทีมวิจัย และพวกเรา ยายมา
กระซิบบอกว่าไปนอนก่อน สีไปเชิงแตง(ผสมพันธุ์)

เป็นการบ้านหนักของกลุ่มฮักนะเชียงยืน เพราะชาวบ้านไม่เห็น
ความสำคัญของภัยที่มาถึงเลย อาจเรียกได้ว่า ฆาตกรเงียบ

เวทีเสวนากับกลุ่มวิจัยระบบการเกษตร
ภายใต้พันธะสัญญา

โมเดล_จิตอาสาฮักนะเชียงยืน

หลังจากลงทเวทีเสวนากับกลุ่มวิจัยระบบการเกษตรภายใต้พันธะสัญญา กลุ่มฮักนะเชียงยืนได้ปรับกระบวนการใหม่อีกครั้ง (ยืดหยุ่นตลอดเวลา พร้อมกับ การปรับเปลี่ยน) การดำเนินกิจกรรมพวกเราดังนี้

1.ขั้นเตรียม

1.1สำรวจปัญหา

- สอบถาม
- สัมภาษณ์เชิงลึก

1.2 ศึกษาเพิ่มเติมจากภูมิรู้

- ศึกษาวิธีการตรวจสอบดิน จาก มมส.

- ปราชญ์ชาวบ้าน หมอดิน
- ศึกษางานวิจัย
- ศึกษาข้อมูลอื่นๆจากเว็บไซต์
- รู้เข้าใจขั้นตอนการปลูกแคนตาลูป

1.3 ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(เพื่อยืมอุปกรณ์)

2. การดำเนินกิจกรรม

2.1กิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน(สร้างกลุ่มเครือข่าย)

- กิจกรรมสร้างคุณค่าในตนเอง
- The Day After Tomorrow
- หนังสือมีชีวิตในดิน (สะท้อนความคิดเห็น)
- ความรู้เกี่ยวกับดิน การเก็บตัวอย่างดิน
- มาตรการเจียบ (สะท้อนความคิดเห็น)
- วาดภาพ ชุมชนของฉัน

2.2 กิจกรรมรักบ้านเกิด(สร้างกลุ่มเยาวชน)

- กิจกรรมสร้างคุณค่าในตนเอง
- มาตรการเจียบ (สะท้อนความคิดเห็น)
- ทำแผนที่ชุมชน
- วาดภาพ ชุมชนของฉัน
- พีชვნ้องเก็บตัวอย่างดิน (วิเคราะห์ความสมบูรณ์ของดิน)

3. สรุป

- เปิดเวทีปลูกรักบ้านเกิด(กลุ่มผู้ปกครอง)

- คืนข้อมูลสู่หมู่บ้านโดยการแสดงละครของ

กลุ่มเครือข่าย และกลุ่มเยาวชน(สร้างความตระหนักให้กับ
ผู้ปกครอง)

ความคาดหวังสูงสุดของกลุ่มคือ

- ลดการใช้เคมีในการเพาะปลูก
- ตลาดเขียว

ความก้าวหน้าของโครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดิน

กลุ่มฮักนะเชียงยืนเริ่มศึกษาความรู้โดยได้รับความ อนุเคราะห์
ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยเฉพาะ ดร.ปิยะเนตร ที่กรุณาให้
ความรู้เรื่องดิน และสารในดิน เมื่อมีความรู้ระดับหนึ่ง พวกเขาจัด
กิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน

กิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน โดยที่พวกเขาฉายภาพตราใจเย็บ เป็นสื่อ
กระตุ้นให้เพื่อนๆ คิด แสดงความคิดเห็น

กิจกรรมแผนที่การปลูกแคนตาลูป เพื่อให้เพื่อนๆ รู้ถึงพื้นที่
เพาะปลูกว่า..มากแค่ไหน กิจกรรมนี้ที่วีTPBS ได้มาถ่ายทำด้วย..ฮา
เนื่องจากครูเข้าใจผิด คิดว่ามูลนิธิกองทุนไทยส่งมา...แต่เหตุการณ์ก็ผ่าน

ด้วยดี มีผลว่าถ้าพวกเราเข้าหมู่บ้านนี้อีก มีทีวีมาถ่ายทอด พวกเราจะ
ไม่ได้ออกจากหมู่บ้าน...แต่เราก็เดินทางด้วยกิจกรรมรักบ้านเกิด

กิจกรรมรักบ้านเกิด กิจกรรมนี้เรามุ่งดึงสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้วใน
หมู่บ้านออกมาเช่นอักษรธรรม อีสาน มวยไทย และกิจกรรมรักษ์โลก
โดยฉายคลิปการใช้สารเคมีที่เป็นการ์ตูน ฟาน้องเก็บพื้นที่ดินของตัวเอง
เพื่อนำมาวิเคราะห์

ฟาน้องๆ ทั้งโรงเรียน เก็บตัวอย่างดิน

ฐานอักษรธรรมอีสาน

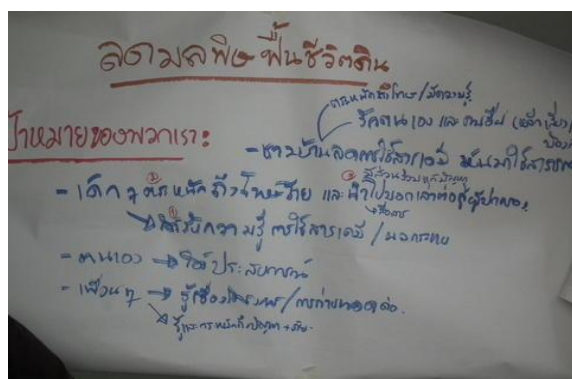
ฐานมวยไทย

อุปสรรค..ขณะนี้เรายังหาสถานที่ที่จะช่วยในการวิเคราะห์ตัวอย่างดินที่เด็กๆลง เก็บมาแล้วไม่ได้ เด็ก ๆ ไปติดต่อไม่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน...แต่...ไม่ท้อแน่นอน เพราะนั่นคือชีวิตจริงที่พวกเขาต้องไปเผชิญในโลกแห่งศตวรรษที่21

ความก้าวหน้า ของฮักนะเชียงยืน เมื่อมูลนิธิกองทุนไทย ลงมาช่วยน้องๆ

พี่โจ้ละลายพฤติกรรมของกลุ่มเข้าด้วยกันโดยให้แต่ละคนบอกที่มาของชื่อเล่น ชื่อตัวเองพร้อมทั้งความหมาย...ฮาเยิ้มมากเลยเด็ก ๆ รู้ที่มาของชื่อเกิดความภาคภูมิใจในตัวตน

จากนั้นพี่แอ้วช่วยตอกย้ำว่า พวกเราเข้าใจในเป้าหมายตรงกันไหม โดยให้น้องๆ แต่ละคนเขียนเป้าหมายประสงค์ของแต่ละคนลงในกระดาษแผ่นเล็กพบว่าเป้าหมาย ความต้องการ ของพวกเราตรงกัน คือ

1 ชาวบ้านลดการใช้สารเคมีหันมาใช้เกษตรอินทรีย์

- 2 เด็กๆ ตระหนักถึงโทษภัยและนำไปบอกเล่าต่อผู้ปกครอง และได้รับความรู้การใช้สารเคมีและผลกระทบที่เกิดขึ้น
- 3 ตนเองได้รับประสบการณ์
- 4 เพื่อนๆ ได้รู้เรื่องโครงการ/การถ่ายทอดต่อ,เพื่อนๆรู้และตระหนักถึงปัญหาและภัย

ช่วงบ่ายพวกเราลงพื้นที่บ้านแบก แต่ก่อนถึงบ้านแบกเราสิ่งที่พวกเราทุกคน ณ ที่นั้นไม่รู้คือหมากสก๊อตเป็นพืชตระกูลฟักทอง ปลูกเอาเมล็ด เหมือนกัน ตามระบบเกษตรพันธสัญญา

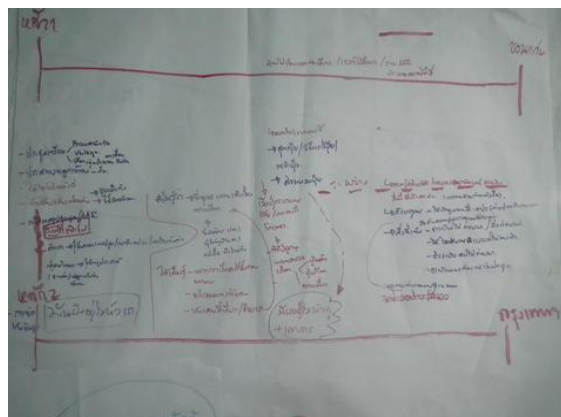
สังเกตไหมคะว่าพื้นที่ใกล้เคียงมีการปลูกข้าวด้วย สารที่ใช้มันจะซึมไปหากันไหมหนอ แต่เป็นข้าวนาปรัง ชาวบ้านไม่กิน ขายอย่างเดียว...ใครกินบ้างหนอ ?.....

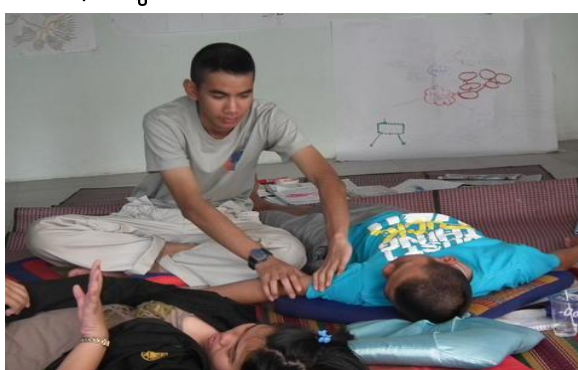
นี่เป็นแปลงที่ปลูกแคนตาลูป ได้ชวนชาวบ้านคุยถึงที่มาที่ไปของการปลูก ที่มาของเมล็ดพันธ์ การใช้สารเคมี ต่าง ๆ พบว่า

-ที่นี่เพิ่งปลูกสองปี ชาวบ้านบอกว่าต้องเวียนพื้นที่ปลูก ไม่อย่างนั้นผลผลิตไม่ได้

- สร้างรายได้เสริมให้เกษตรกรอย่างงดงาม ช่วงหน้าแล้ง เพราะไม่ต้องย้ายถิ่นไปรับจ้างที่ภาคใต้ ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตาครอบครัว
- สุขภาพเล็บมือเป็นเชื้อรากินเข้าไปครั้งนิ้ว
- ครอบครัวนี้ปลูกมานานก่อนลูกเกิดประมาณ 20 ปี ขณะนี้ลูกอยู่ม.3 เทียบแล้วประมาณ 35 ปี ไปตรวจเลือดอยู่อนามัยพบว่าเสี่ยง แต่ไม่รู้วาระดับไหน ได้แนะนำให้ไปตามถ้ำระดับ3หรือ4 ไม่คุ้มกับด้านสุขภาพ

เด็กๆได้รู้จักกับคำว่า AAR,DAR,BAR วิเคราะห์เส้นการเดินทางของงาน

จากกิจกรรมการนวดตัว ให้
ความรู้สึกจึกจี้ เจ็บ ผ่อนคลาย
สนุก ขำ จังหวะ/น้ำหนักการ
นวด ทักษะที่ได้ การไว้วางใจคู่ที่
แสดง สมาธิ รับรู้ รู้สึก

จากกิจกรรมท่าประจำตัว พัฒนา
ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ไหวพริบ
จดจำ สมาธิ รับความรู้สึก การสังเกต
การเลียนแบบ กล้าแสดงออก(ทักษะ
ใน ศตวรรษที่21 ทั้งนั้น)

จากกิจกรรม น้กบิต ความรู้สึก
ที่ได้ สนุก อยู่ในจินตนาการ
อิสระ ทักษะที่ได้ ฟัง ไหว
พริบ สมาธิ

จากกิจกรรม สปีซี่ ให้ความรู้สึก
เหนื่อย สนุก ขำตัวเอง ทักษะที่ได้
ไหวพริบ เลียนแบบ สังเกต

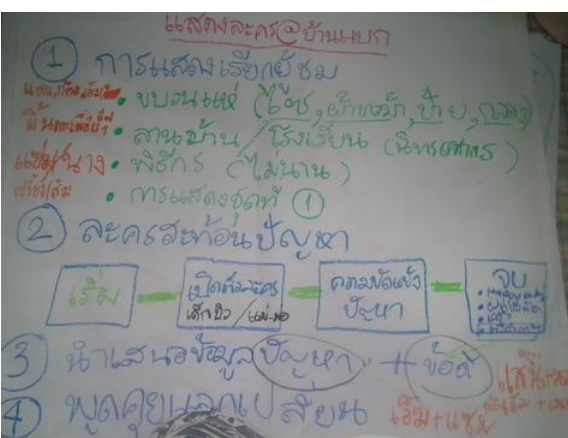
จากกิจกรรมละครสัตว์ ให้ทักษะ
การถ่ายทอดความรู้สึกผ่านทาง
ท่าทาง การทำงานเป็นกลุ่ม การ
ตีความ การสื่อสารผ่านแววตา
ท่าทาง กล้าแสดงออก

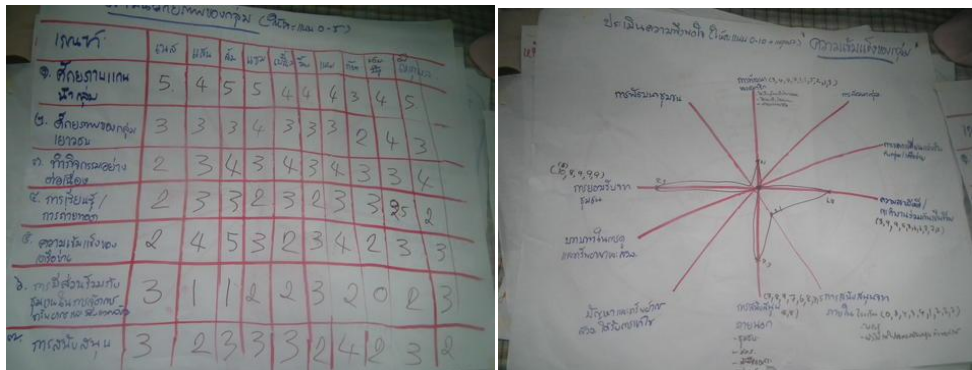
แต่ละกลุ่มแสดงโดยใช้ภาษาท่าทาง
แล้วให้เพื่อนตอบประเด็นที่
แสดง ไม่ต้องบอกก็รู้ ดังภาพที่เห็น
เด็กๆเรียนรู้อย่างมีความสุข

พี่โจชวนคุย จะนำความเชื่อของวัฒนธรรมในท้องถิ่น(บุญเบิกฟ้า) มาทำเป็นละครเพื่อคืนข้อมูลให้ชาวบ้านในการลดมลพิษพลิกชีวิตในดิน

ท้ายสุดไม่พ้นการรวมหัวคุยกันเหมือนเดิมจะนำข้อมูลคืนชาวบ้านอย่างไร
 เด็กๆ จะเพิ่มการแสดงท่ามวยไทยของน้องกลุ่มเครือข่ายประกอบจังหวัด
 อีสานบ้านเฮา และที่สำคัญพวกเขาได้ไปเชิญนายอำเภอมาเปิดงานให้
 ด้วย...ฮา
 เยี่ยมมาก

ประเมินความพึงพอใจ

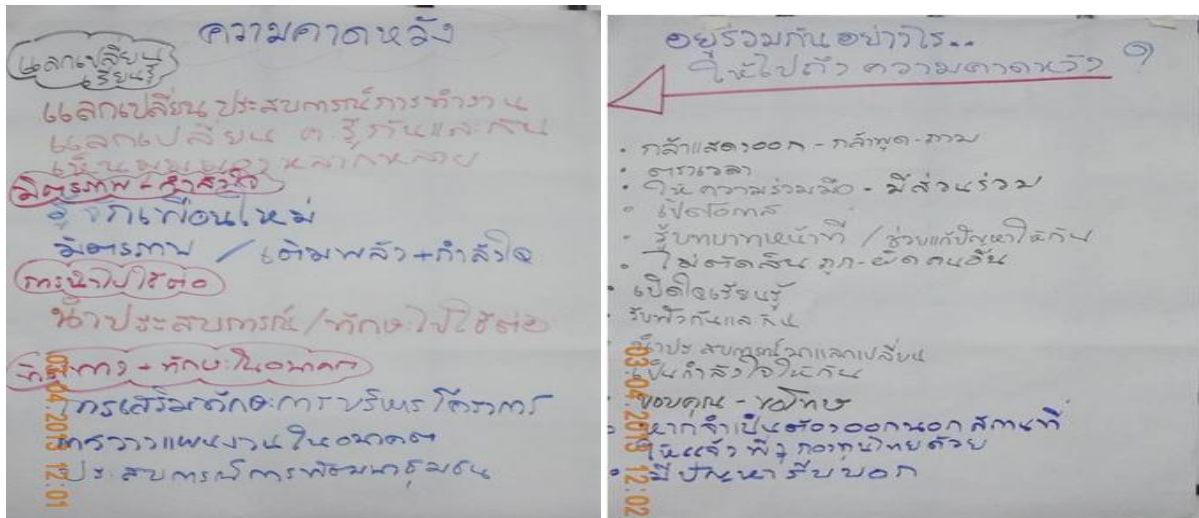
ขอบคุณกระท่อมน้อยท่านรองธีระพงษ์ นามเชียงใต้ กรุณาให้ที่ซุกหัวนอนต่อกลุ่มฮักนะเชียงยืน

หนึ่งปีการศึกษา การเรียนรู้บนสภาพปัญหาของพวกเขาไม่มีที่สิ้นสุด
 เป็นการพัฒนาทักษะที่21 อย่างยั่งยืน
 การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่21ของโลกเรียนเชียงยืนพิทยาคม
 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยความพอใจของผู้เรียน ความอยากรู้
 อยากเห็นโดยครูคอยชง คอยให้พลัง

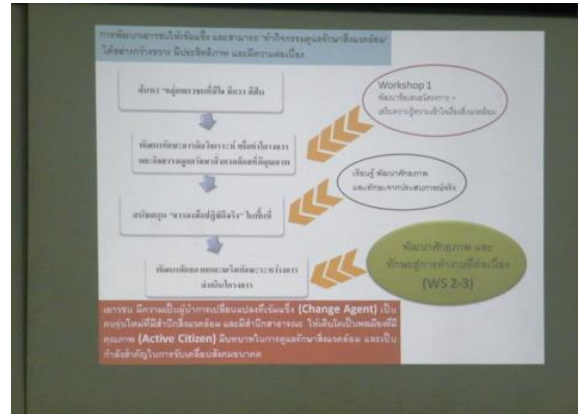
อักนะเชียงยืน _ ค่ายเสริมทักษะ เติมพลัง สร้างสรรค์คุณค่าเยาวชน
ปลูกใจรักโลก _ ลดมลพิษพลิกชีวิตดิน

ระหว่างวันที่3-6เมษายน 2556 ซึ่งก่อนหน้านี้เด็กกลุ่มนี้ได้เข้าร่วม
กิจกรรมต้นกล้าGREEN Generation พลังสร้างสรรค์ ดิน น้ำ ป่า "ที่TK
Park (27-31มีนาคม) นับได้ว่าเป็นการเสริมเติมเต็มให้กับพวกเขาจริงๆ
เริ่มด้วยการละลายพฤติกรรม ด้วยควายเข้าคอก สนุกมาก ควายเข้าคอก
ทีละตัวสองตัว คอกใหญ่ขึ้น ใหญ่ขึ้น

กิจกรรมความคาดหวังและระดมข้อตกลง

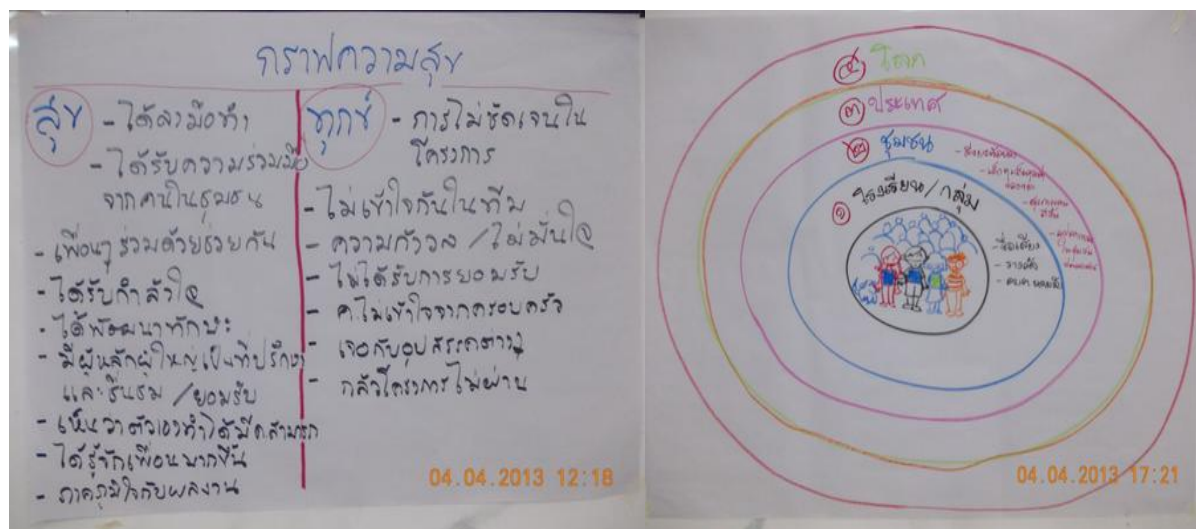
กิจกรรมพับกระดาษแทนตัว เพื่อให้เห็นที่มาของแต่ละคน สังเกตได้ว่า
เด็กๆพับเร็วมากพู่เลี้ยงเปลี่ยนแล้วเปลี่ยนแปลง คงเพราะประสบการณ์
เยอะกว่า เลยยุ่งยาก

กิจกรรม "พับกระดาษแทนตัว" เพื่อให้เห็นความเป็นมาของแต่ละคน ได้ทบทวนตัวเอง รู้ที่มาของเพื่อน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ และที่สำคัญคือมีสมาธิด้วย

กิจกรรม "รู้จักงาน รู้จักคน" เพื่อทบทวนและแลกเปลี่ยนงานที่ผ่านมาให้เพื่อนฟัง

กิจกรรมกราฟความสุข เพื่อ
ทบทวนงานและสำรวจความสุข
ความทุกข์ ระหว่างการทำงาน

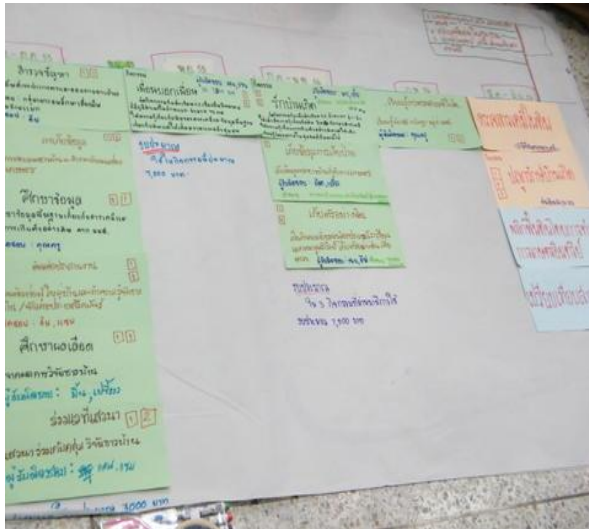
ค้นหาประโยชน์ของกิจกรรม
ที่ทำว่า เกิดประโยชน์กับใคร
บ้าง ตนเอง/ชุมชน/สังคม

กิจกรรม "ของดีบ้านฉัน
บ้านเธอ" ฮักนะเชียงใหม่
นำเสนอ แคนตาลูป

เสริมทักษะการสื่อสาร การใช้สื่อ
1. เทคนิคการสื่อสาร และการ
เขียนประเด็นการนำเสนอสื่อสาร
ให้สนใจ (Content)
2. เทคนิคการใช้และการทำสื่อ

ทบทวนการทำงานของกลุ่ม
โครงการ

2 ถอดบทเรียนการบริหารจัดการ "ในการทำกิจกรรม"

โจทย์ : เลือกกิจกรรมหลัก 1 กิจกรรม

- อะไรคือ เป้าหมายของการทำกิจกรรม
- ผลลัพธ์ความสำเร็จ สิ่งดีดีจากการทำกิจกรรมที่เป็นอย่างไร
 - งานสำเร็จ
 - กลุ่มเป้าหมายได้รับการเรียนรู้ (คิดเป็น %)
 - การให้ความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
 - เกิดผลกระทบในเชิงสังคม
 - ความเปลี่ยนแปลงต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมาย

ถอดบทเรียนการบริหารจัดการ

เมื่อพวกเขาวิเคราะห์งานอย่าง
หลากหลาย ยกข้อดีข้อเสียของ
การคืนข้อมูลต่อชาวบ้าน
ดีใจมากเมื่อเขาบอกว่าครูอยู่ห่าง ๆ
พวกเขาคิดว่าพวกหนูโตแล้ว
จะขอรับผิดชอบงานเอง
มันเหมือนเสียงสวรรค์ไม่คิดว่า
วันหนึ่งเด็กจะพูดอย่างนี้กับเรา
ไม่คิดว่าจะได้ฟังคำเช่นนี้เร็วเช่นนี้
พวกเขาโตอย่างมีจิตวิญญาณ
โตอย่างมีจิตอาสา โชคดีของประเทศ

ติดต่อเกษตรกรที่ปลูกแคน
ตาลูปเพื่อเชิญขึ้นเวทีเสวนา

ประสานงานเพื่อขอสถานที่
ในการคืนข้อมูล กับท่าน
ผอ.ถวิล สายสิม

คืนข้อมูลของโครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดิน ในวันที่ 8 มิถุนายน 2556หลังจากที่ เก็บตัวอย่างดินของกลุ่มเครือข่าย เพื่อตรวจสอบสารตกค้างในดินพบว่าอุปสรรคมากเกินคิด เพราะไม่มีหน่วยงานได้รับตรวจสอบสารตกค้างในดินจึงเปลี่ยนเป็นตรวจสอบความอุดมสมบูรณ์แทน ต้องขอบคุณกรมพัฒนาดินเขต5 จังหวัดขอนแก่น ที่ให้ความอนุเคราะห์

ฮา.....มากเลย กรมพัฒนาดินลืมนำตารางการวิเคราะห์ดินมาให้พวกเรามากเลย แต่เป็นผลดีทั้งเด็กทั้งครูเดินหน้าลุยหาคำตอบ...
ทำความเข้าใจ ในการแปลผลการวิเคราะห์ดิน

เราชวนกลุ่มเยาวชน และเครือข่ายร่วมเดินเชิญชวน ให้ลดการใช้สารเคมี ชอบมากเลยมีผู้ปกครองนักเรียนมาเดินร่วมด้วย แถมชวนเพื่อนบ้านมา

ร่วมเดินรณรงค์

เราชวนกลุ่มเยาวชน และ
เครือข่ายร่วมเดินเชิญชวน
ให้ลดการใช้สารเคมี

นี่คือวิถีชีวิต ตอนเช้า ช่วงที่ผ่านเข้า
หมู่บ้านพบชาวบ้านกำลังฉีดยา
ให้กับแคนตาลูป

เจ้าของที่ดินฟังเปี้ยวและนาง
แปลผลดินแต่ละคนให้ฟัง พบว่า
เกษตรห่วงความสมบูรณ์ของดิน
มากกว่าสุขภาพตัวเอง

คืนข้อมูล ปลุกจิตสำนึก แบบ
เนียน ๆ ในการแสดงละครของ
กลุ่ม ฮักนะเชียงยืน

จากนั้นกลุ่มฮักนะเชียงยืนเปิดเวทีเสวนา ชวนชาวบ้านพูดคุยถึงการใช้สารเคมี"ผู้ใหญ่บ้านบอกว่าแต่ก่อนหมู่บ้านนี้ เดินลงน้ำไม่ได้ ปลิงเยอะมาก เดี่ยวนี้หาปลิงไม่ได้เลยอนามัยคนสวย บอกว่า พี่น้องจำได้บ่เดือนที่แล้วที่พวกเราหัวใจวาย ตาย สามคน ในเดือนเดียวกัน ชาวบ้านบอกว่าไม่ปลูกแตงแคนตาลูป ก็ลงไปกรีดยางที่ใต้ ขออยู่ร่วมกับครอบครัวดีกว่า

"ครูเป็นคนในหมู่บ้าน)บอกว่าสมัยก่อนน้ำท่วม พอน้ำลดก็ปลูกแตง ไม่เห็นได้ใช้สารเคมีเลย แต่เดี๋ยวนี้ถึงครูไม่ใช่ แต่ชาวบ้านข้างเคียงก็ใช้"

ในขณะที่ผู้ใหญ่เปิดเวทีเสวนา กลุ่มเยาวชน ก็สนุกสนานไปกับการเล่นเกมอย่างสนุกสนานโดยมีพี่เครือข่ายรับเป็นเจ้าภาพงาน

กลุ่มฮักนะเชียงยืน(ประธานหายเดินไปพบกำลังนั่งคุยกับน้องๆ น้องๆ สนใจสารเคมีในดินเป็นอย่างไร)กำลังเติบโต จากสมาชิก10 คน เริ่มขยาย มีผู้แนะนำว่าเปลี่ยนจากฮักนะเชียงยืน เป็น ฮักเด้อเชียงยืน

หนึ่งปีที่เราลงพื้นที่ทำงานร่วมกันมัน ให้อะไรมากกว่าคำว่าผูกพัน
 พบว่า เด็ก ๆ มานอนคุยกับครูเหมือนเพื่อน..ฮา
 พบว่า เด็ก ๆ ถกเถียงกันอย่างเอาตาย แต่ท้ายสุดก็ยิ้มให้กัน...ฮาบ่อย
 พบว่า เด็ก ๆ เปลี่ยนพฤติกรรมไปเยอะมาก เป็นคนเจ้าความคิดมากขึ้น
 มีปัญหาจะคุยกันทันที ที่นิยมมากคือ เอาหลักการคิดแบบหมวก
 หกใบ คุยกัน จากที่ไม่กล้าแสดงออกเช่น ประธานของเรากล้า
 ที่จะจับ ไมโครโฟน

พบว่า การทบทวนตัวเองบ่อย ๆ ทำให้เด็กๆ ได้ค้นพบตัวเอง
 พบว่า เป็นการทำโครงการที่พัฒนาคุณภาพ จริง ๆ ขอบคุณกองทุนไทย
 จะนำ กระบวนการพัฒนาการคิด จิตอาสาไปพัฒนาเด็ก ๆ ต่อไป

ครูเพ็ญศรี ใจกล้า

เรื่องเล่าปลูกใจรักโลก

คำว่า”ปลูกใจรักโลก”ในความหมายของ
 ผม คือ การปลูกฝังค่านิยมปลูกจิตสำนึกด้านการ
 อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้กับเยาวชนไทย อาทิ รักษาป่า
 และปลูกป่า การพัฒนาแหล่งน้ำ การพัฒนาขยะ การ
 พัฒนาอากาศ และการพัฒนาดิน ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมา
 ข้างต้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วเป็นปัญหาสำคัญของ
 สิ่งแวดล้อมในธรรมชาติที่กำลังมีความเสื่อมโทรมขึ้นเรื่อย ๆ จึงจำเป็น
 ที่จะต้องมีกำลังเสริมในการช่วยฟื้นฟูและอนุรักษ์ตลอดไปจนพัฒนา
 พัฒนาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้ให้น่าอยู่ น่าสัมผัส ให้อยู่คงนานชั่วลูกชั่ว
 หลาน ตลอดไปจนการพัฒนาให้เยาวชนไทยมีความรู้ ความสามารถ
 ก้าวทันโลกในศตวรรษที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

นายธีระวุฒิ ศรีมงคล
 ประธาน
 กลุ่มเยาวชนสักกะเชียงยืน

ธรรมชาติ คือ ชีวิตของมนุษย์ “เราจำเป็นต้องพึ่งธรรมชาติ
 ในการดำเนินชีวิต แต่ในขณะเดียวกันธรรมชาติไม่มีความจำเป็นที่ต้อง
 พึ่งเราในการดำเนินชีวิต” เป็นบทความที่ผมมองว่าถ้ามนุษย์เรานั้นไม่มี
 ธรรมชาติจะดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างไร ปัจจัยในการดำเนินชีวิตทั้ง 4
 อย่างคือ อาหาร เครื่องนุ่งห่มที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งทั้งหมด
 ทั้งหมดนั้นก็ล้วนต้องพึ่งธรรมชาติทั้งสิ้น ในขณะเดียวกันเมื่อมนุษย์
 พึ่งพาธรรมชาติมาก ๆ นั่นก็ต้องส่งกระทบโดยตรงต่อธรรมชาติเอง
 โดยการบั่นทอนทรัพยากรให้ลดลงไปทุกวัน

จะเห็นได้ว่าสิ่งที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความเสื่อมโทรมและเปลี่ยนแปลงอยู่ทุก ๆ วันคือมนุษย์นั่นเองที่เป็นต้นเหตุสำคัญ จึงได้มีกลุ่มที่คอยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้ดีขึ้น โดยมีกลุ่มจิตอาสา กลุ่มเยาวชน และมูลนิธิต่างๆ ที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่แล้วพัฒนาให้ดีขึ้นตามกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลง

ก้าวแรกที่เข้ามาในโครงการปลูกใจรักโลกของมูลนิธิกองทุนไทยและธนาคารไทยพาณิชย์เป็นความรู้สึกที่ตื่นเต้น มีความอยากรู้อยากเห็น อยากสัมผัสกับแนวคิดในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมครั้งแรกของชีวิตว่าเป็นอย่างไร ทำอย่างไร มีแนวทางอย่างไร นับว่าเป็นความโชคดีอย่างยิ่งที่ตนเองและทางกลุ่มเองได้เข้าร่วม ได้เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมซึ่งแต่เดิมตนเองเป็นคนที่ไม่ค่อยสนใจในด้านของสิ่งแวดล้อมใช้ชีวิตอย่างสิ้นเปลืองไปทุก ๆ วัน อาทิ ค่านิยมผิด ๆ ที่ใช้กระดาษหน้าเดียว เปิดไฟในขณะตอนกลางวันซึ่งก็มีแสงสว่างอยู่แล้ว และใช้น้ำในปริมาณมากในขณะล้างมือ เป็นต้น เมื่อได้เข้ามาในโครงการนี้จึงได้เห็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมอย่างนุ่มลึกซึ่งแต่ก่อนนั้นตนเองมองข้ามแล้วจึงได้ทราบหัวใจสำคัญที่สุดที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมอยู่อย่างยั่งยืนได้นั้นคือ**มนุษย์นั่นเอง** ฉะนั้นแล้วเมื่อได้เห็นปัญหาก็ต้องแก้ไปปัญหาที่ตัวของมนุษย์เองซึ่งจะเป็นโจทย์หลักในมนุษย์ได้คิดต่อไป คือ จะทำอย่างไรให้สิ่งแวดล้อมนั้นดีขึ้นและจะช่วยพัฒนาทัศนคติของมนุษย์เองให้ดีขึ้นอย่างไร โดยตัวผมเองมองว่าในการที่จะพัฒนาสิ่งใดนั้นจะต้องมีการ “**ระเบิดมาจากด้านใน**” เสมอ อาจเป็นหน่วยงานหลักได้รู้ ได้เข้าใจแล้วนำความเข้าใจนี้มาถ่ายทอดให้

หน่วยงานย่อยได้เข้าใจตามไปด้วย หรือ ผู้บริหารองค์กรลงมาพัฒนาองค์กรด้วยตนเอง เป็นต้น เพราะฉะนั้นเองในการพัฒนามนุษย์ผู้พัฒนา ก็ต้องเห็นเป้าหมายของการพัฒนาอย่างชัดเจนเสียก่อน ถึงจะมาสารสร้างฐานจิตใจได้อย่างมีคุณภาพในระยะยาวและมีความมั่นคง ยั่งยืน

จากเดิมตัวของผมเองมีความรู้พื้นฐานด้านโครงการอยู่ในระดับเบื้องต้นแล้วพอได้เข้าร่วมโครงการปลูกใจรักษ์โลกนั้นจึงได้มีความรู้สึกละเอียดออกไปจากโครงการและโครงการที่ผมเคยได้ทำ ได้สัมผัส ได้ปฏิบัติ มาทั้งหมด โครงการปลูกใจรักษ์โลกให้แนวคิดของการพัฒนาชี้ให้เห็นแนวทางของความพอเพียงผ่านเครื่องมือทางการคิดวิเคราะห์ที่ได้ถ่ายทอดมาตามลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมแล้วยังได้ประสบการณ์การทำงานในชีวิตจริง สอนกระบวนการคิดโครงการจากรากนำไปสู่ผลที่ออกมาตามความเหมาะสม

โครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดินเป็นโครงการที่ช่วยให้ชาวหมู่บ้านแบก ตำบลนาทอง อำเภอเชิงยืน จังหวัดมหาสารคาม ได้เห็น ได้ตระหนักในพิษภัยของสารเคมีที่ชาวบ้านเองใช้ในการเกษตรมากยิ่งขึ้น มีผลจากการสำรวจของทีมีวิจัยชาวบ้านพบว่าชาวบ้านทำการเกษตรนั้นมีประมาณ 90 % ของหมู่บ้าน ทำการเกษตรโดยมีการปลูกพืชประเภทแตง ฟัก และบวบ ส่วนมากจะเป็นแตงโมและแตงแคนตาลูป ใน 90 % ของหมู่บ้านนี้เองได้ใช้สารเคมีในการเกษตรทุกขั้นตอนตั้งแต่เพาะเมล็ดจนนำเมล็ดออกขายจึงทำเองเป็นผลกระทบต่อบริเวณดินทำให้ดินนี้เองมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีสารอินทรีย์ในดินต่ำ ประเภทของสารเคมีที่ชาวบ้านใช้ส่วนใหญ่จะอยู่ในประเภทของสารกลุ่ม ออร์กาโนคลอไรท์ ออร์กาโนฟอสเฟต ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นสาร

กำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษสูงสามารถตกค้างในดินได้เป็นร้อยปีจึงทำให้เกิดปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ขึ้นแล้วจึงทำให้เกิดผลกระทบต่อชาวบ้านเองขึ้นไม่ว่าจะเป็นผู้ปลูก ผู้รับจ้าง หรือผู้บริโภค โดยจะมีผลใน 2 ลักษณะคือ อาการพิษในระยะสะสมได้แก่ สารเคมีเข้าไปในร่างกายเรื่อยๆทำให้เกิดการสะสมในปริมาณที่สามารถเป็นพิษในร่างกาย และอาการพิษเฉียบพลัน ได้แก่ คลื่นไส้ ท้องเสีย หน้ามือเป็นผื่นแดง เป็นต้น ชาวบ้านแบกได้ทำการเกษตรแบบพันธะสัญญา ซึ่งเป็นข้อสัญญาที่ผูกมัดกับบริษัทนายทุนโดยที่นายทุนจะอำนวยความสะดวกให้ชาวบ้านทุกอย่าง เช่น อุปกรณ์ ปุ๋ยเร่ง ยาฆ่าแมลง เป็นต้น

จากการเห็นสภาพปัญหาจึงตามมาซึ่งการลงสำรวจข้อมูลและสอบถามข้อมูลจากชาวบ้านในเรื่องของการทำการเกษตรชาวบ้านส่วนใหญ่พาลูกหลานลงแปลงทำการเกษตรด้วยเพื่อทำงานช่วยกันในครอบครัวแต่ลูกหลานเหล่านี้ไม่ชอบการใส่ถุงมือเพราะจะทำให้ผลผลิตเสียหายจึงมีการสัมผัสกับสารเคมีโดยตรง แล้วจากการสำรวจจึงได้รู้อีกอย่างว่าชาวบ้านส่วนหนึ่งที่อยากได้ผลผลิตที่ดีก็ซื้อยาฆ่าแมลงที่ผิดกฎหมายมาใช้อีก เช่น เมโทมิล ฟิงกูราน พอส ซึ่งสารเคมีทั้ง 3 ประเภ่นี้กฎหมายได้ประกาศยกเลิกการค้าไปแล้วในประเทศไทยแต่ยังคงมีให้เห็นอยู่ทุกวัน เยาวชนส่วนใหญ่ที่พ่อแม่พามาแปลงในตอนตี 2 -4 ที่ผสมพันธ์แตงนั้นในช่วงอายุตั้งแต่ ป.1 เป็นต้นไป ซึ่งเยาวชนกลุ่มนี้ถูกว่าจ้างโดยผู้ปกครองโดยวันละประมาณ 200 – 300 บาท จึงเป็นจุดดลใจของเด็กเป็นอย่างยิ่ง จากการสำรวจในระยะแรกสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ข้อดี - ได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตากันทั้งครอบครัว

ข้อเสีย – มีการคลุกคลีอยู่กับสารเคมีซึ่งเสี่ยงต่อชีวิตของตนเอง รวมทั้งเป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย

จากผลการสำรวจจึงได้มาซึ่งการประชุมและวางรากฐานของการดำเนินงานโดยในการดำเนินงานนี้ทางกลุ่มเยาวชนเองได้ชี้เป้าหมายไปที่การปรับทัศนคติของกลุ่มผู้ใหญ่ในหมู่บ้านโดยใช้กลุ่มลูกหลานเป็นทุนในการขับเคลื่อนจึงทำให้เป็นการพัฒนาลูกหลานนี้ควบคู่ไปด้วย ดังนั้นจึงมีการสร้างอยู่ 2 กลุ่ม หลัก ๆ คือ กลุ่มเครือข่าย – เป็นเด็กนักเรียนมัธยมในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านแบก และกลุ่ม เยาวชน – เป็นเด็กนักเรียนประถมในโรงเรียนแบกสมบูรณ์วิทย์ จากการทำงานมีเป้าหมายสูงสุดคืออยากให้ชาวบ้านมีความปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรโดยมีการป้องกันอย่างมิดชิดและมีตลาดเขียวเกิดขึ้นในหมู่บ้านเพื่อให้ชาวบ้านมีการแลกเปลี่ยนผลผลิตที่ปลอดสารเคมีแล้วมีความปลอดภัยในการบริโภค การดำเนินงานขั้นตอนแรกคือการศึกษาข้อมูลโดยทางกลุ่มไปศึกษาหาข้อมูลที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามอยู่ 2 ครั้ง ซึ่งทั้ง 2 ครั้งนี้โดยมีอาจารย์ ดร. ปิยะเนตร และ รศ.ดร.ชนิษฐา เป็นผู้ให้ความรู้และข้อมูลประกอบด้วยทั้งคำแนะนำต่าง ๆ แล้วจากการศึกษาจริงจึงพบว่าในการตรวจสอบสารเคมีในการเกษตรจริง ๆ นั้นจะต้องใช้งบประมาณที่มากเกินไปกว่าทุนที่กลุ่มมีอยู่จึงแปรเปลี่ยนเป็นการตรวจหาธาตุในดินแทนเพราะเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถบอกได้ว่าดินมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างไร ความเป็นกรด – ด่าง และแร่ธาตุต่าง ๆ การดำเนินงานขั้นที่ 2 มี 2 กิจกรรมดังนี้

กิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน เป็นกิจกรรมที่สร้างกลุ่มเครือข่ายให้เกิดขึ้นโดยกลุ่มเครือข่ายนี้คือเด็กนักเรียนมัธยมในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านแบกและเป็นลูกหลานของชาวหมู่บ้านแบก โดยมีจุดประสงค์ คือ การเน้นย้ำให้เพื่อน ๆ ตระหนักรู้ตระหนักทราบถึงพิษภัยของสารเคมีต่อสิ่งแวดล้อมและในร่างกายของมนุษย์เองแล้วเป้าหมายสูงสุดของกิจกรรมคือการทำที่เพื่อนเหล่านี้ได้พูดคุยกับผู้ปกครองในการทำการเกษตร

กิจกรรมรักบ้านเกิด เป็นกิจกรรมที่สร้างกลุ่มเยาวชนขึ้นโดยกลุ่มเยาวชนนี้คือเด็กนักเรียนประถมในโรงเรียนแบกสมบูรณ์วิทยแล้วเด็กกลุ่มนี้ก็เป็นอีกกลุ่มที่เป็นลูกหลานของชาวบ้านในหมู่บ้านแบกได้รู้ถึงพิษภัยของสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร ได้รู้ถึงผลกระทบของสารเคมีแล้วเป้าหมายสูงสุดก็เช่นเดียวกันกับการสร้างกลุ่มเครือข่ายคือกลุ่มเยาวชนเหล่านี้ได้พูดคุยกับผู้ปกครองในการทำการเกษตร

การดำเนินงานขั้นตอนสุดท้ายคือขึ้นคืนข้อมูลให้กับชาวบ้านในข้อมูลที่ทางกลุ่มได้ศึกษาและลงสำรวจเองมาเป็นระยะเวลา 1 ปี ได้แก่ผลการตรวจเลือดจากกลุ่มวิจัยชาวบ้าน ผลตรวจดิน ผลกระทบของสารเคมี เป็นต้น โดยในกิจกรรมมีการแสดงละครเพื่อเน้นย้ำความตระหนักให้กับชาวบ้านอี่ที่มีเวทีเสวนาชาวบ้านโดยจัดทำเป็นวงแลกเปลี่ยนมุมมองเพื่อความชัดเจนทางความเข้าใจกันในหมู่บ้านและเป็นการชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินชีวิตของตนเองประกอบด้วยผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและการดำรงชีวิตกลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้นเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิมให้คงไว้ด้วยเหตุผลของความเป็นจริง

เริ่มแรกในระยะก่อตั้งนั้นมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 10 คน ซึ่ง ทั้ง 10 คนนี้ เป็นเด็กนักเรียนในโรงเรียนเดียวกัน อยู่ ม. 5 จำนวน 9 คน และ ม.4 จำนวน 1 คน แล้วต่อมาก็ได้มีการพัฒนาต่อเป็นรุ่น 2 โดยการเปิดรับสมัครเป็นชุมชนและการเชิญชวน จึงได้ สมาชิกรุ่น 2 ทั้งหมดอีก 8 คน รวมทั้งสองรุ่นนี้เป็น 18 คน ซึ่งในปีต่อมาสมาชิกรุ่นที่สองนี้ก็จะดำรงเจตนารมณ์เช่นเดียวกันกับรุ่นแรก โดยในการทำงานนี้สมาชิกรุ่นที่สองจะเป็นกำลังหลักในการทำงานส่วนรุ่นแรกจะเลื่อนขึ้นไปเป็นที่ปรึกษาตามความเหมาะสม

จากทำโครงการทั้งหมดมาเป็นระยะเวลา 1 ปีเต็ม มีบทเรียนที่ผมได้เรียนรู้ในโครงการปลูกใจรักษ์โลกอยู่หลายประการ ได้แก่

1. การทำงานกลุ่ม คือ กระทบกระทั่งกันทั้งก่อนทำงาน ขณะทำงาน และหลังทำงานเพื่อทบทวนงานแล้วแลกเปลี่ยนความรู้สึกที่มีต่อกัน ตลอดไปจนการไว้วางใจกันในการทำงาน
2. การเข้าสังคม คือ การเข้าพูดคุยกับชาวบ้าน เข้าหาผู้ใหญ่ในทางราชการ
3. **การแขวนความรู้สึก** คือ เป็นการเก็บความรู้สึกบางส่วนไว้ในใจของเราเพราะในการที่เราพูดไปนั้นอาจทำให้เกิดภาวะของความเข้าใจไม่ตรงกันก็เป็นได้
4. หลักการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน คือ การให้เป็นเป็นแบบแผนโมเดลเช่นการคิดแบบต้นไม้จากรากสู่ผล โจทย์ คือ จะปรับปรุงดูแลรากอย่างให้ให้ได้ดอกผลที่สวยงาม
5. **การเรียนรู้ด้วยตนเอง** คือ ความรู้ที่ได้จากการศึกษาและลงมือทำด้วยตนเอง ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาไม่จำกัดพรมแดนทาง

เทคโนโลยีเพราะทุกสิ่งคือการเรียนรู้ การเรียนรู้อาจได้มาจาก ประสบการณ์ ความรู้สึก และการพูดคุย ตลอดไปจนกระบวนการการทำงานต่างๆที่เราสนใจ

6.การจัดสรรเวลา คือ การบริหารตนเองถือเป็นการพัฒนาตนเองโดยตรงเพราะทุกคนมีเวลาที่เท่าเทียมกันขึ้นอยู่กับว่าเราจะบริหารเวลาของเราได้อย่างไรให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงบริบทรอบด้าน

7.การคิดอย่างพอเพียง คือ การคิดอย่างรอบคอบ มีความระมัดระวัง โดยการมองที่ตนเองเป็นหลักสำคัญ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความมีเหตุ มีผลในการคิด คิดถึงในสิ่งที่จะเกิดขึ้นที่เป็นผลมาจากที่เราได้กระทำทั้งภายในและภายนอก

8.การยืนหยัดด้วยตนเอง คือ การพึ่งพาตนเองเป็นหลักสำคัญ คิดว่าสิ่งที่สามารถทำได้แน่นอน คือ ตนเองแต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท มีความมั่นใจในตนเอง มีความรับผิดชอบในงานที่กำหนดหรือได้รับมอบหมายก้าวไปสู่ทักษะของการทำงานด้วยการคิดอย่างรอบคอบตามความเหมาะสม

ไม่ว่าอนาคตข้างหน้าของโครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดินจะเป็นอย่างไร จะสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของชาวบ้านได้หรือไม่ส่วนตัวผมมองว่าประเมินค่อยข้างยากแต่สิ่งที่สามารถประเมินได้ในขณะนี้ คือ ทัศนคติของผมเปลี่ยนไปกับการคิดที่เปลี่ยนแปลงเพราะโครงการปลูกใจรักโลกที่พัฒนาเยาวชนให้ความคิดที่ดี คิดรอบคอบ และสามารถนำความคิดที่ได้เหล่านี้มาใช้กับชีวิตประจำวันของเราได้อย่างเหมาะสม

“ ต้นไม้ให้อากาศ ธรรมชาติให้ชีวิต

มนุษย์รู้ถูกผิด ไยจึงคิดทำลายป่า
สัตว์ป่าจับมาขัง หรือชิงชังเขานักหนา
ชีวิตล้วนพึ่งพา ต่างเกิดมาชดใช้กรรม
สายธารที่ไหลริน ได้ดื่มกินจำได้ไหม
อากาศที่หายใจ ต้นไม้เงาที่ให้มา
สรรพสิ่งเกี่ยวพันหมด ขอใจจดจำเถิดหนา
สัตว์โลกต้องพึ่งพา ธรรมชาติจนวันตาย
ตั้งจิตอธิษฐาน ขอบนบานพระสยามฯ
ให้โลกนี้งดงาม อยู่คู่แคว้นแผ่นดินไทย ”

นายเกียรติพล พลศิริ
กลุ่มเยาวชนสักกะเชียงยืน

เริ่มแรกที่ผมก้าวเข้ามาผมรู้สึกว่าจะทำไมต้องทำโครงการนี้

ทำไมต้องฟื้นฟูธรรมชาติ ต่อมาพอได้เริ่มทำจริง ๆ ก็รู้สึกว่าการฟื้นฟูป่าสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของผมมาก เพราะถ้าไม่มีธรรมชาติพวกเราก็อยู่กันไม่ได้ นับว่าเป็นความโชคดีของผมมากที่ได้มายืนอยู่จุด ๆ นี้ได้ร่วมงานกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มและต่างจังหวัดในการฟื้นฟูป่าธรรมชาติ อย่างน้อยก็ทำให้ผมมีกำลังใจคิดจะสู้และช่วยเพื่อน ๆ ฟื้นฟูป่าธรรมชาติ และทำให้ผมคิดว่าไม่ได้มีแค่กลุ่มของเราคนเดียวที่คิดจะฟื้นฟูป่าธรรมชาติยังมีเพื่อน ๆ แต่ละภาคแต่ละจังหวัดที่คิดที่จะฟื้นฟูป่าธรรมชาติเช่นกัน

เราเกิดมาเราเคยตอบแทนธรรมชาติหรือยัง เพราะที่บ้านผมหารายได้จากการทำนาและการทำนาเป็นอาชีพที่สุจริตชาวบ้านส่วนใหญ่จะเน้นการทำนาด้วยปุ๋ยเคมีเลยทำให้ผมรู้ว่าสารเคมีมีโทษและพิษร้ายแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ อย่างน้อยโครงการที่ผมทำก็ไม่ได้มีเป้าหมายแค่

สร้างความตระหนักให้กับชาวบ้านเท่านั้น แต่ผมคิดว่าผมสามารถนำมาปรับใช้กับครอบครัวของผมได้ ซึ่งสิ่งที่ทำไปก็ได้ประโยชน์ทั้งสองอย่างทั้งได้สร้างความตระหนักให้กับชาวบ้านและนำมาใช้กับไร่นาตัวเองอีกด้วยครับ

โครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดินที่เราได้ลงมือทำช่วยสร้างความตระหนักให้กับชาวบ้านบ้านแบก ตำบลนาทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคามได้ตระหนักถึงพิษภัยของสารเคมีที่ชาวบ้านใช้ในการเกษตรมากยิ่งขึ้น ส่วนมากชาวบ้านจะปลูกแตงแคนตาลูป ร้อยละ 90% ของหมู่บ้านและชาวบ้านที่เหลือจะมีอาชีพรับจ้างทั่วไปแต่ส่วนมากจะรับจ้างผสมพันธุ์แตงแคนตาลูป ประเภทของสารเคมีที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ใช้นั้นจะอยู่ในประเภทของ สารกลุ่ม ออร์กาโนคลอไรท์ ออร์กาโนฟอสเฟต ซึ่งทั้ง 2 กลุ่มนี้เป็นสารกำจัดศัตรูพืชที่มีความเป็นพิษสูงสามารถตกค้างในดินได้เป็นร้อยปีจึงทำให้เกิดปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ขึ้น และทำให้เกิดผลกระทบต่อชาวบ้านเองไม่ว่าจะเป็นเจ้าของไร่ ลูกจ้าง หรือผู้บริโภคนก็ตามจะมีผลใน 2 ลักษณะ คือ อาการพิษในระยะสะสมได้แก่ สารเคมีเข้าไปในร่างกายเรื่อย ๆ และอาการพิษเฉียบพลัน ได้แก่ คลื่นไส้ หน้ามืด ผื่นแดง เป็นต้น จากสภาพปัญหาจึงได้ลงสำรวจข้อมูลและสอบถามข้อมูลจากชาวบ้านในเรื่องของการทำการเกษตรชาวบ้านส่วนใหญ่มีการให้ลูกหลานลงแปลงทำการเกษตรด้วยเพื่อช่วยครอบครัวทำงานและหารายได้ แต่ลูกหลานไม่ชอบการใส่ถุงมือเพราะจะทำให้ผลผลิตเสียหายจึงมีการสัมผัสกับสารเคมีโดยตรงซึ่งมีโอกาสสัมผัสกับสารเคมีมากยิ่งขึ้นทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดโรคจากสารเคมีได้ง่าย

ต่อมาเราจึงได้จัดโครงการค่ายเพื่อนบอกเพื่อนเพื่อบอกถึงโทษของสารเคมีและวิธีป้องกันสารเคมีให้กับชาวบ้าน และเพื่อนที่เรียนที่โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคมเพื่อสร้างเครือข่ายกับชาวบ้าน ให้ไปบอกต่อให้กับผู้ปกครอง และต่อมาเราจึงได้จัดโครงการค่ายกิจกรรมรักบ้านเกิดขึ้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สร้างกลุ่มเยาวชนขึ้นโดยกลุ่มเยาวชน คือ ให้เด็กนักเรียนประถมในโรงเรียนแบกสมบุญวิทยได้รู้จักโทษของสารเคมีและได้พาออกไปเก็บตัวอย่างดินเพื่อจะนำไปตรวจ ซึ่งขั้นตอนสุดท้าย คือ คั้นข้อมูลและสรุปอภิปรายผลการตรวจดินแก่ชาวบ้าน ผลตรวจดินของชาวบ้านส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับเสี่ยง จึงทำให้ชาวบ้านมีความคิดที่จะปรับสภาพดินในไร่ของตนเองให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นไม่มีสารพิษตกค้าง เราจึงมีการแสดงละครเพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านตระหนักพิษภัยของสารเคมีมากขึ้น และได้เปิดเวทีเสวนาเพื่อหาทางแก้ไขกับชาวบ้านและ รพ.สต.บ้านแบก

จากการทำโครงการทั้งหมดมาเป็นระยะเวลา 1 ปีเต็ม สิ่งที่ได้เรียนรู้ในโครงการปลูกใจรักโลก คือ ทำให้ผมกล้าแสดงออก ได้เรียนรู้การสื่อสารกับบุคคลในชุมชน เรียนรู้ทำงานเป็นทีมและผมคิดว่าจะนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้กับชีวิตประจำวัน และปรับใช้กับการเกษตรในครัวเรือนการทำไร่นาของผม และฟื้นฟูให้ธรรมชาติกลับมาสวยงามดังเดิมครับ

จากที่ไม่รู้อะไรเลย มีพื้นฐาน

ในการทำโครงการเล็กๆน้อยๆไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำโครงการเลย รู้แค่ที่ปัจจุบันทรัพยากรที่ลดน้อยลงไปเรื่อยๆและเมื่อหมดไปแล้วจะไม่สามารถหาที่ไหนได้อีกนั่นก็คือ “ทรัพยากรธรรมชาติ” ซึ่งการที่เราจะคิดรักษา และเห็นคุณค่าในสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ไม่ค่อยจะมีใครเห็นถึงความสำคัญสักเท่าไหร่นัก และรวมถึงตัวผมด้วย แต่สิ่งที่ทุกคนรู้กันแต่ไม่มีทางตระหนักถึงปัญหานั้นเห็นได้มากในสังคมของเรา นั่นก็จะเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม

นายอนุชา ช้องแก้ว

กลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืน

เมื่อมีเพื่อนเข้ามาชักชวนเข้าทำโครงการ “ปลูกใจรักโลก” นั้นเห็นจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจมากทั้งที่รู้ว่าเป็นโครงการที่ไม่มีอะไรตอบแทนให้แต่เป็นโครงการที่ต้องการผู้ที่มีจิตอาสาเข้ามาทำโครงการ แต่สิ่งหนึ่งที่ผมคิดในตอนนั้นคือ การทำงานเป็นกลุ่ม คงสนุกน่าดู ได้ฝึกทั้งการคิด การวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา สิ่งเหล่านี้แหละเป็นสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่หาได้ยากและมีค่าที่สุดในการทำงาน และการทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นสิ่งที่คนทั่วไปหาโอกาสทำได้ยากไม่น้อย ผมจึงตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ “ปลูกใจรักโลก” กับเพื่อน ๆ เยาวชนกลุ่มฮักนะเชียงยืน

เมื่อได้เข้าร่วมเป็นกลุ่มเยาวชนจิตอาสาที่ชื่อว่า “เยาวชนกลุ่มฮักนะเชียงยืน” กลุ่มของพวกเราได้ลงพื้นที่เพื่อมองถึงปัญหาที่มีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติจากหลายชุมชนใกล้ ๆ ปัญหาใหญ่ ๆ แรก ๆ ที่เรา

มองเห็นในตอนนั้น เป็นปัญหาน้ำขังในพื้นที่การเกษตรของชาวบ้าน บ้านเชียงยืน ที่เป็นปัญหาคือ น้ำขังพื้นที่ทั้งปี กว่า 10 ไร่ ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เลยจึงทำให้เราเห็นปัญหาทรัพยากรในส่วนนี้มาเป็นลำดับแรก เมื่อนำปัญหามาวิเคราะห์ร่วมกันในกลุ่มกลับ พบว่า ปัญหานี้ถึงแม้จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติที่ใหญ่และมีผลกระทบต่อเกษตรกรรมมาก แต่เป็นปัญหาที่มีคน ๆ เดียวเป็นผู้รับผิดชอบ เมื่อเราแก้ปัญหในเรื่องนี้ก็อาจจะแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติได้ในส่วนหนึ่ง แต่การแก้ปัญหานี้จะตัดความร่วมมือจากเกษตรกรส่วนมากโดยสิ้นเชิง เพราะปัญหานี้เป็นพื้นที่ของเกษตรกรเพียงคนเดียวจึงอาจทำให้เกษตรกรคนอื่นมองไม่เห็นถึงปัญหาในส่วนนี้ด้วย

ทางกลุ่มเยาวชน “ฮักนะเชียงยืน” จึงมาลองวิเคราะห์ถึงปัญหาที่รองลงมาอีก นั่นก็คือปัญหา สารเคมีในดินในชุมชนบ้านแบก ตำบลนาทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม พวกเราจึงร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหา พบว่า ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ทั้งชุมชนพบเจอ แต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องสารเคมีนัก ทางกลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืน จึงเลือกปัญหาสารเคมีในดินเป็นลำดับแรกโดยตั้งชื่อว่าโครงการว่า “โครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดิน” และเมื่อเราสำรวจและวิเคราะห์ออกมาว่า เกษตรกรในพื้นที่นี้มีผลกระทบต่อตนเองและร่างกายเต็ม ๆ แต่ไม่ตระหนักถึงผลเสียที่มองไม่เห็น

ทางกลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนจึงตัดสินใจที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ จึงได้ร่วมกันเขียนโครงการ “โครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดิน” เพื่อเสนอต่อมูลนิธิกองทุนไทย เพื่อเป็นผู้สนับสนุนโครงการขึ้นและเมื่อได้รับ

การตอบรับการเป็นผู้สนับสนุนจากมูลนิธิกองทุนไทย ทางกลุ่มเยาวชนจึงเริ่มลงมือสำรวจปัญหาอย่างละเอียดและพบว่า เกษตรกรเป็นคนที่สร้างปัญหาเอง รู้ถึงปัญหา แต่ไม่ระหนักถึงปัญหา เพราะปัญหานี้เป็นปัญหาระยะยาวไม่สามารถเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว ทางกลุ่มเยาวชนของพวกเราจึงตกลงที่จะแก้ปัญหในการสร้างความตระหนักให้แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น

พวกเราเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหาระยะนี้ เราจึงสร้างเครือข่ายเยาวชนบ้านแบกที่เป็นลูกหลานของเกษตรกรที่เป็นผู้รับผลกระทบอย่างเต็มที่ ขึ้น เพื่อเป็นเครือข่ายในการแก้ไขปัญหามานี้ขึ้นมา เครือข่ายส่วนหนึ่งจะเป็น เด็กนักเรียนที่อยู่บ้านแบกในโรงเรียนเจียงฮีนพิทยาคม และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนบ้านแบกเอง เราจึงได้เครือข่ายเป็น 2 เป้าหมาย

กลุ่มแรกเป็นนักเรียนโรงเรียนเจียงฮีนพิทยาคมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปัญหาโดยตั้งเป้าหมายว่าเราจะสร้างความตระหนักให้เครือข่ายของเราได้มีความคิดในการรักบ้านเกิด ตระหนักในผลเสียของบ้านเกิด กลุ่มของเราจึงได้จัดค่าย “เพื่อนบอกเพื่อน” ขึ้นซึ่งเป็นค่ายที่มีเป้าหมายให้แกนนำเยาวชนสร้างความรัก ความตระหนัก ในบ้านเกิดของตัวเองมากยิ่งขึ้น เราจึงได้จัดค่าย เพื่อนบอกเพื่อนเพื่อเป็นแนวทางให้เครือข่ายที่อยู่โรงเรียนของเราถึงปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่หมู่บ้านของตนเอง

กลุ่มที่สอง เป็นนักเรียนที่อาศัยอยู่บ้านแบกและเรียนอยู่โรงเรียนบ้านแบกโดยเราได้ลงพื้นที่จัดค่ายที่โรงเรียนบ้านแบกขึ้นว่า “รักบ้านเกิด” ขึ้นเพื่อให้เครือข่ายได้รู้ถึงปัญหา ตระหนัก และรักในบ้านเกิดของตนเองมากยิ่งขึ้น

เมื่อเราจัดค่ายทั้งสองค่ายนี้เสร็จเราพอจะสรุปได้ว่าปัญหานี้เป็นปัญหาที่เยาวชนรู้และเข้าใจดี แต่ไม่ตระหนัก เราจึงตั้งเป้าหมายไปที่การสร้างคามตระหนักให้กับเกษตรกรเป็นเป้าหมายแรกโดยการนำเสนอผลเสียของสารเคมีที่มีผลกระทบระยะยาวที่มีผลต่อร่างกาย ต่อดิน และต่อทรัพยากรธรรมชาติเป็นอย่างมาก

ในระหว่างนี้ กลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนของเราได้เป็นตัวแทนในการนำเสนอความเป็นมาโครงการในงาน เยาวชนต้นกล้า เมื่อเราได้เข้าร่วมโครงการเรามีโอกาสได้ศึกษาถึงปัญหาของเพื่อน ๆ กลุ่มอื่นที่ร่วมกันแก้ปัญหาทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ต่างคนต่างโครงการต่างมีปัญหาที่ไม่เหมือนกัน แต่มีสิ่งหนึ่งที่เหมือนกันทุกกลุ่มเยาวชนนั่นก็คือ “จิตอาสา” ในคำว่าจิตอาสานี้แหละที่ทำให้ทุกกลุ่มก้าวมาทำโครงการในจุดนี้ จึงทำให้ผมเห็นถึงพลังที่เข้มแข็งที่จะก้าวและสู้ต่อไปเพื่อแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติของเราต่อไป

อีกเป้าหมายหนึ่งนั่นก็คือ การคืนข้อมูลให้เกษตรกรในพื้นที่ โดยเราเลือกที่จะจัดค่ายปลูกรักบ้านเกิดซึ่งก่อนหน้านี้เราได้นำตัวอย่างดินของเกษตรกรบางส่วนไปตรวจ เพื่อศึกษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพื่อเสนอให้กับเกษตรกรได้รับรู้ถึงผลเสียในการทำเกษตรแบบสารเคมี โดยค่ายนี้ เราได้เชิญทั้งเกษตรกร ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบการรักษาในพื้นที่นี้ มาเพื่อร่วม “เวทีเสวนา” เพื่อให้เกษตรกรได้รับรู้ถึงผลกระทบหลาย ๆ ด้านที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่สิ่งหนึ่งที่ทางกลุ่มเยาวชนของพวกเราเลือกที่จะนำเสนอให้เกษตรกรได้รับรู้รับทราบนั่นก็คือ การแสดงละคร โดยเป็นละครที่กลุ่มเยาวชนเป็นนักแสดงเอง เขียนบทเอง โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรทราบถึงผลเสียด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใน

ชุมชนอีกด้วย โดยในค่ายนี้เราได้มีฐานที่สร้างความตระหนักและร่วมสนุกให้กับเครือข่ายนักเรียนโรงเรียนบ้านแบกอีกด้วย โดยมีเครือข่ายในโรงเรียนคอยเป็นผู้ดูแลฐานครับ

และเมื่อสรุปค่ายนี้แล้วพอจะสรุปได้ว่า เกษตรกรเป้าหมายทราบถึงผลกระทบในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดีแล้ว เกษตรกรบางส่วนยังหาวิธีป้องกันมาโดยตลอด แต่ก็มีบางส่วนที่ยังไม่เห็นถึงความสำคัญและยังไม่ตระหนัก

เมื่อโครงการนี้เสร็จสิ้นแล้ว ในระยะเวลากว่า 1 ปี ที่เราได้ทำงานร่วมกับแกนนำ และได้มีโอกาสในการนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มอื่น ๆ มาโดยตลอด ทำให้เราได้รู้ถึงพลังเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่ที่ร่วมกันแก้ไข ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติ ถึงแม้บางครั้งกลุ่มของพวกเราจะรู้สึกท้อ แต่นึกถึงเพื่อน ๆ ร่วมอุดมการณ์แล้วนั้นทำให้เรามีพลังที่จะสร้างสรรค์ทรัพยากรของเราให้คงอยู่สืบต่อไป

นางสาวภาวิณี แก้วศิลา

เริ่มต้นจากได้รู้จักกับเพื่อน ๆ ที่อยู่ห้องเดียวกัน ชักชวนให้เข้ามาร่วมทำโครงการปลูกใจรักโลก ซึ่งโครงการแรกที่เราได้ส่งไปก็คือ โครงการบำบัดน้ำ บำรุงสุข . แต่ต่อมาปัญหาที่เกี่ยวกับน้ำ ก็เริ่มหมดลงไป พวกเราก็ได้แคนตาลูปที่บ้านแบก

ทั้งนี้ตัวดิฉันเองก็เคยได้ทำโครงการมาบ้างนิดหน่อยแต่ก็ไม่เคยทำงานอะไรที่ใหญ่ ๆ แบบนี้มาก่อน ความรู้ ความสามารถในการทำงานก็

ไม่ค่อยมีมากนัก แต่เมื่อคิดถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นมาแล้วก็เกิดความคิดว่า “ธรรมชาติเป็นสิ่งที่เราควรจะรักษามันให้ได้ดีที่สุด” และทั้งด้วยตัวดิฉันเองก็อยากลองลงทำงานจริงๆ จังๆ ดูบ้าง อยากรู้ว่าตัวเองมีความสามารถแค่ไหน ในการทำงาน เมื่อเพื่อน ๆ ได้ชักชวนก็เกิดความสนใจอย่างมาก จึงได้ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ “ลดมลพิษพื้นชีวิตดิน”

กลุ่ม ฮักนะเชียงยืน ของเราได้ลงพื้นที่ สํารวจ และเก็บข้อมูล สอบถามจากชาวบ้าน ผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านแบก ตำบลนาทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม และก็หาข้อมูลเพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ตบ้างในเรื่องสารเคมีในดิน แล้วก็มาวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลร่วมกัน และกลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนก็ได้เขียนโครงการส่งมูลนิธิกองทุนไทยในหัวข้อ “โครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดิน” และเมื่อได้รับการตอบรับของทางมูลนิธิ เยาวชนกลุ่มฮักนะเชียงยืนก็ได้ดำเนินงานต่อโดยการลงพื้นที่อีกครั้งเพื่อเก็บข้อมูลอย่างละเอียด สํารวจพื้นที่ ที่ชาวบ้านใช้เป็นแปลงแคนตาลูป แล่นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และหาวิธีทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

กลุ่มฮักนะเชียงยืน ได้สร้างเครือข่ายในการทำงาน โดยการนำนักเรียนในโรงเรียนบ้านแบก และนักเรียนที่อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านแบกในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม ซึ่งเยาวชนต่างก็เป็นลูกหลานของชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรในหมู่บ้านแบก และเยาวชนกลุ่มนี้ก็ให้ความร่วมมือในการทำงาน ทำกิจกรรมเป็นอย่างดีกับกลุ่มฮักนะเชียงยืน

กิจกรรมแรกของเราก็คือ กิจกรรม “เพื่อนบอกเพื่อน” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อจะสร้างเครือข่ายกับกลุ่มเยาวชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บ้านแบก ซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม เพื่อจะทำให้รู้ ตระหนักรู้ถึงผลเสียของการใช้สารเคมีทุกวันนี้ และรักในบ้านเกิดของตนเอง

กิจกรรมที่สองของเราก็คือ กิจกรรม “รักบ้านเกิด” ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อจะสร้างเครือข่ายกับกลุ่มเยาวชนนักเรียนโรงเรียนบ้านแบก (แบกสมบูรณ์วิทย์) ในกิจกรรมนี้เราได้เปิดวิดีโอภัยของสารเคมีในรูปแบบของการ์ตูน และพาน้องๆ ลงพื้นที่แปลงปลูกแคนตาลูปเพื่อลงเก็บตัวอย่างดินสาธิตวิธีเก็บตัวอย่างดินแก่น้องๆ

จากการทำกิจกรรมทั้งสองอย่างนี้แล้ว กลุ่มฮักนะเชียงยืนก็ได้มาสรุปการทำกิจกรรมกัน แล้วได้ผลว่า เยาวชนและชาวบ้าน รู้ ถึงผล และความอันตรายของการใช้สารเคมี แต่ยังไม่เกิดความตระหนักรู้ ที่จะลดการใช้ หรือเปลี่ยนวิธีการใช้สารเลย กลุ่มเราจึงได้จัดกิจกรรมสุดท้าย นั่นคือกิจกรรม “เวทีเสวนาปลูกรักบ้านเกิด” เพื่อคืนข้อมูลเกี่ยวกับดินของชาวบ้านที่กลุ่มเยาวชนได้ขอเก็บเอาตัวอย่างดินไปตรวจหาค่าต่างๆ หาความเสื่อมโทรมของดิน เป็นต้น และเพื่อร่วมเวทีเสวนากับผู้ที่มีความรู้ในเรื่องสารเคมี และกระทบของสารเคมี ในงานนี้กลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนได้จัดการแสดงละครเบิกฟ้าเบิกอรุณ เพื่อให้ชาวบ้านที่ได้ชมมีความตระหนักถึงผลกระทบกับตนเองและครอบครัว ในละครที่เราแสดง

ประกอบไปด้วยเนื้อหาที่สะท้อนให้ชาวบ้านเห็นถึงวิถีชีวิตเก่าแก่ของหมู่บ้าน และเปรียบเทียบกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ณ ขณะนี้

สำหรับระยะเวลาของการทำโครงการนี้ รวมเป็น 1 ปีเต็มค่ะ ที่เราได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ต่าง ๆ ในการทำงาน วิธีการทำงาน การดำเนินงาน และการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ถึงแม้บางครั้งกลุ่มเราอาจจะมีทะเลาะกันบ้าง ไม่พอใจกันบ้าง แต่สุดท้ายถ้าไม่มีเราทุกคนช่วยกันในการทำงาน งานก็คงไม่ออกมาสำเร็จอย่างนี้หรอกค่ะ ความหมายคือทุกคนสำคัญกับงานทุกอย่างค่ะถ้าขาดใครคนหนึ่ง ๆ ไปก็ไม่ว่างานจะออกมาเป็นยังไงนะคะ

จากนิยามคำว่ากรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหัวข้อ “ปลูกใจรักษ์โลก” นั้นจะเป็นสิ่งที่น่าสนใจมาก ต่อทุกเยาวชนคนทั้งที่รู้ว่าเป็นโครงการที่ไม่มีอะไรตอบแทนให้ แต่เป็นโครงการที่ต้องการผู้ที่มีจิตอาสาเข้ามาทำโครงการ เป็นสิ่งที่สนใจ เป็นสิ่งน่าศึกษา เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่ม จะได้ทั้งความสามัคคี ได้ฝึกทั้งกระบวนการคิดเชิงเหตุผล เชิงระบบ เชิงวิเคราะห์ เชิงสังเคราะห์ และการแก้ไขปัญหา สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผมคิดว่าเป็นสิ่งที่หาได้ยากและมีค่าที่สุดในการทำงาน และการทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมนั้นเป็นสิ่งที่คนทั่วไปหาโอกาสทำได้ยาก ผมจึง

กฤษฎา นาซอน

ตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ “ปลูกใจรักโลก” กับเพื่อนๆกลุ่มเยาวชนกลุ่มฮักนะเชียงยืน

^^เมื่อครั้งเสียงออกของโรงเรียนดงก้งวานขึ้น “ขณะนี้เวลา 12 นาฬิกาตรง หหมดเวลาเรียนคาบที่4” มีเพื่อนคนหนึ่งที่ผมสนิทกับเขามาตั้งแต่เรียนด้วยกันอยู่มอตันแล้ว เขาชื่อนายธีระวุฒิ ศรีมังคละ เขาเป็นนักวิชาการนิตหนึ่ง ซึ่งเขาก็เข้ามาชักชวนเรา ไปเข้ากลุ่มทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ป่า น้ำ ดิน อากาศ โดยมีมูลนิธิกองทุนไทยสนับสนุน นั่น นี่ นั่น เอาชะงไปหมดเรียนอยู่ดีๆ ก็มีกิจกรรมเข้ามาชะงั้น ฮ่าๆๆ แต่ก็ดีนะ เขาก็พูดคร่าวๆให้ผมฟัง ผมก็ตอบตกลง(ง่ายเนาะไม่รู้ว่ามันจะหลอกเราไหม) ฮ่าๆๆ ที่ตอบตกลงจากที่เล่า อืมผมก็คิดว่าน่าจะเป็นผลดีต่อตัวเองที่จะได้เรียนรู้ระบบการเรียนนอกห้องเรียนและเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ในขณะนั้นก็มีเพื่อนๆอีกหลายคนสนใจเยอะเลยนะตอนแรก ฮ่าๆๆ ต่อมาก็พากันไปคุยอาจารย์ พอคุยเสร็จได้ประเด็น เริ่มประชุมวางแผน ได้ความว่าจะทำเป็นสองโครงการ ทั้งโครงการน้ำ และดินอย่างไม่เป็นทางการนะครับ จึงมีเพื่อนบางคนคัดค้าน และที่แอบน้อยใจว่าจะต้องแยกกัน เมื่อตกลงกันตามนั้น เราก็ให้การบ้านให้กับทุกคนลองไปศึกษาวางแผนเกี่ยวกับเรื่องที่จะทำและต้องดำเนินการอย่างไร เมื่อกลับมาถึงบ้านผมก็มานั่งคิด เอาความรู้เก่าๆ ที่จำใส่สมองไว้ตลอดมา ฮ่าๆๆ นั่นก็คือกระบวนการในการทำโครงการ ที่ได้ศึกษามาตั้งแต่ ม.3โดยได้ผ่านมาเป็นเวลานานพอสมควร ผมก็นึกออกมาว่า “ อืม เราก็เคยทำโครงการมาก่อนนะ และที่ว่าจะทำโครงการมันน่าจะใช้กระบวนการทำงานเหมือนกันนะ” แต่น่าจะมีข้อแตกต่างนิดหนึ่งมั้ง ทำให้ผมคิดได้ว่าปัจจุบันทรัพยากรที่ลดน้อยลงไป

เรื่อยๆและเมื่อหมดไปแล้วจะไม่สามารถหาอะไรทดแทนได้เลยนั่นก็คือ “ทรัพยากรธรรมชาติ” ซึ่งการที่เราจะรักษา แลเห็นคุณค่าของมันนั้นเป็นเรื่องยากและไม่ค่อยมีใครเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติมากนัก เพราะคนหรือเยาวชนส่วนใหญ่จะไม่ตระหนัก และรวมถึงตัวผมด้วย (ในตอนนั้น) แต่สิ่งที่ทุกคนรู้ๆกัน นั่นก็คือปัญหานั้นเห็นได้มากในสังคมของเรา ก็จะเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม จึงทำให้ได้ข้อสรุปว่า น่าจะทำโครงการเกี่ยวกับน้ำมากกว่า เพราะในเขตอำเภอเรามีปัญหาเกี่ยวกับแหล่งเน่าน้ำเสีย และต่อมาเราจึงเอาเรื่องโครงการที่ได้ไปศึกษามาไปสรุปร่วมกัน โดยทุกคนเห็นส่วนใหญ่ว่าจะทำโครงการเกี่ยวกับเรื่องน้ำ จึงร่วมกันตกลงและทำโครงการเกี่ยวกับการอนุรักษ์น้ำ แต่เมื่อเราได้สรุปทำโครงการน้ำโครงการเดียว จึงทำให้ต้องหยุดกลุ่มเข้าหากัน และมีเพื่อนบางคนไม่เข้าร่วมโครงการเลย

เมื่อได้ข้อสรุปเดียวกันแล้ว เราจึงได้ร่วมกันก่อตั้งเป็นกลุ่มเยาวชนจิตอาสาที่ชื่อว่า “เยาวชนกลุ่มฮักนะเชียงยืน” รวม 9 คน กลุ่มของพวกเราเริ่มดำเนินการโครงการอนุรักษ์น้ำ และจึงได้ลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหาของแหล่งน้ำขัง ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ ที่เป็นปัญหาใหญ่มากเลย จึงทำให้เราแลเห็นถึงปัญหาที่จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัญหาน้ำขังในพื้นที่ ที่แรกคิดว่าเป็นพื้นที่สาธารณะ เพราะพื้นที่นั้นอยู่ติดกลับถนน กลั้บกลายเป็นพื้นที่ที่ใช้ทำการเกษตรของชาวบ้าน บ้านเชียงยืน ที่เป็นปัญหาน้ำขังในพื้นที่มานานกว่า10กว่าปี มีพื้นที่มากกว่า 10 ไร่ ที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้เลย และจึงเป็นที่ทำมาหากินของคนในชุมชนบางส่วน แต่บางส่วนก็ส่งผลกระทบให้แก่ชุมชนหลายชุมชน จึงทำให้เราแลเห็นปัญหานี้ เราจึงนำปัญหามาวิเคราะห์ร่วมกันในกลุ่มกลับพบว่า

ปัญหานี้ถึงแม้จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและมีผลกระทบ
 ต่อเกษตรกรรมมาก แต่เป็นปัญหาที่มีคนๆเดียวเป็นเจ้าของพื้นที่ เราน่าจะ
 สามารถแก้ปัญหาระบบธรรมชาติได้ในส่วนหนึ่ง แต่การแก้ปัญหาคือ
 ต้นเหตุจะเป็นผลดีต่อเจ้าของพื้นที่มากกว่าคนในชุมชนนั้น จึงอาจทำ
 ให้คนในชุมชนหรือเกษตรกรคนอื่นมองไม่เห็นถึงสภาพปัญหาในส่วนนี้
 ด้วยครับ

พวกเรากลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืน ได้ร่วมกันเขียนเป็นโครงการนี้
 ขึ้นมา และเพื่อนำเสนอส่งเข้าประกวด จึงผ่านเข้ารอบ ทำให้พวกเราดีใจ
 มาก จนทำอะไรไม่ถูกฮ่าๆๆ และจากนั้นพวกเราก็ดำเนินโครงการมาเรื่อย
 ๆ จนพวกเราได้ลงสำรวจพื้นที่ครั้งที่สอง พบว่าสภาพปัญหาน้ำที่ขัง อยู่ใน
 พื้นที่มากกว่า10ไร่ ในช่วงเวลานั้นเกิดภัยแล้ง ทำให้น้ำที่ขังอยู่ เป็น
 เวลานาน ลดลง จนแหล่งน้ำนั้นเกือบจะแห้งไปทั้งแอ่ง จึงเป็นที่ดีใจของ
 เจ้าของพื้นที่และคนในชุมชนหลายชุมชน แต่เป็นที่เสียใจต่อคนที่ทำมาหา
 กินกับแหล่งน้ำนั้น พวกเรากลุ่มเยาวชน “ฮักนะเชียงยืน” จึงได้เห็น
 ปัญหาที่เกิดขึ้น และได้มาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาว่า สามารถเปลี่ยน
 โครงการนี้ได้ไหม และแจ้งไปยังมูลนิธิกองทุนไทยที่เป็นผู้สนับสนุน
 โครงการ จึงตอบกลับมาว่าสามารถเปลี่ยนได้แต่ก็ต้องอยู่ในหัวข้อ
 อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ(ปลูกใจรักโลก) พวกเราจึงกลับมาลอง
 วิเคราะห์ถึงปัญหาใหม่รองลงมาอีก นั่นก็คือปัญหา เรื่องสารเคมีในดิน
 ของชุมชนบ้านแบก ตำบลนาทอง อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม
 พวกเราจึงร่วมกันวิเคราะห์ถึงปัญหา พบว่า ปัญหานี้เป็นปัญหาที่ทั้ง
 ชุมชนพบเจอ แต่ไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องสารเคมีมากนัก ทางกลุ่ม
 เยาวชนฮักนะเชียงยืน จึงเลือกที่จะศึกษาถึงสภาพปัญหาสารเคมีในดิน

โดยมีชื่อว่าโครงการว่า “โครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดิน” และเมื่อเราสำรวจและวิเคราะห์ออกมาว่า เกษตรกรในพื้นที่ที่ทำการเกษตรเกี่ยวกับการเพาะปลูกแตงแคนตาลูป จะมีผลกระทบต่อตนเองเต็มๆ และไม่ตระหนักถึงผลเสียหรือผลกระทบที่จะตามมาเลย

กลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนจึงตัดสินใจที่จะแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องนี้ และกลุ่มเยาวชนจึงเริ่มลงมือสำรวจปัญหาและผลกระทบอย่างละเอียด จึงได้ลงพื้นที่สำรวจสภาพปัญหา พบว่า นอกเหนือจากการทำนาแล้ว เกษตรกรทำการเกษตรการปลูกพืชพันธุ์สัญญา อาทิเช่น การปลูกแตง แคนตาลูป การปลูกแตงโม การปลูกฟักทอง หรือพืชชนิดอื่นๆ เยอะมาก และในขั้นตอนการเพาะปลูกมีการใช้สารเคมีมาก เกือบทุกขั้นตอน และแล้วแต่ทางเกษตรพันธุ์สัญญาเขาจะส่งเมล็ดพืชมาให้ปลูก (ในที่นี่เกษตรกรพันธุ์สัญญาก็คือนายทุนที่เข้ามาทำกิจการใหญ่ เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนเงินทุนให้กับเกษตรด้วยการนำเมล็ดพืชที่เขานำมาให้แล้วนำไปเพาะปลูก เกษตรกร จึงได้เงินเป็นกำไรตอบแทน)แต่เป็นผลเสียก็คือเกษตรกรไม่ได้ค่าตอบแทนจากการเช่าที่ดินเลยซักบาท และในการเพาะปลูกนั้นจะเอาแต่เมล็ดเท่านั้น ผลของมันก็ทิ้งกองรวมกันไว้ ทำให้เกิดสภาพหน้าดินเสื่อมโทรมในกรณีที่ผลของพืชมีสารเคมีปนอยู่ด้วย และหรือไม่ก็นำผลไปขายให้กับแม่ค้าอีกด้วย โดยเกษตรกรไม่ตระหนักถึงผลกระทบของสารเคมีปนเปื้อนต่อผู้บริโภคเลย และจากการสำรวจ พบว่าการปลูกแตงแคนตาลูปเป็นสาเหตุหลักของการเกิดสารเคมีในดินเพราะการเกษตรนั้นจะปลูกแตงแคนตาลูปเป็นส่วนใหญ่ และในตอนนี้ยังไม่ค่อยมีการปรับปรุงสภาพดินมากนัก จึงส่งผลทำให้ดินเสื่อมโทรม จึงเป็นปัญหาที่เกษตรกรเป็นคนที่สร้างปัญหาขึ้นมาเอง รู้ถึงปัญหา แต่ไม่ตระหนักถึงปัญหา เพราะปัญหานี้

เป็นปัญหาระยะยาวไม่สามารถเห็นผลได้อย่างรวดเร็ว ทางกลุ่มเยาวชนของพวกเราจึงตกลงที่จะแก้ปัญหาในการ สร้างความตระหนักให้แก่เกษตรกรมากยิ่งขึ้น เพราะเราไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาโดยการทำให้เกษตรกรเลิกปลูกพืชเกษตรพันธะสัญญาได้เลย เพราะเขาทำมานานกว่า 30-40 ปี และในเมื่อเราเป็นแกนนำในการแก้ไขปัญหานี้ เราจึงประชุมกันและสร้างกลุ่มเครือข่ายขึ้น ซึ่งเป็นเยาวชนบ้านแบกที่เป็นลูกหลานของเกษตรกร เพื่อเป็นเครือข่ายในการแก้ไขปัญหานี้เรื่องนี้ขึ้นมา (เครือข่ายส่วนหนึ่งจะเป็น เด็กนักเรียนที่อยู่บ้านแบกในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม และ อีกส่วนหนึ่งจะเป็นเด็กนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนบ้านแบกเอง) และในการดำเนินงานทำให้เราได้เครื่องมือสองเครือข่ายและได้จัดทำค่าย คือ ค่ายกิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน และกิจกรรมรักบ้านเกิด โดยมีเป้าหมายดังต่อไปนี้

1. เป้าหมายแรก เป็นเป้าหมายของนักเรียนมัธยมโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ปัญหาโดยตั้งเป้าหมายว่าเราจะสร้างความตระหนักให้เครือข่ายของเราให้รักบ้านเกิด โดยการเน้นย้ำให้เพื่อนๆ ตระหนักรู้ ตระหนักทราบถึงพิษภัยของสารเคมีที่ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อม และส่งผลทางด้านสุขภาพของตนเองอย่างไร แล้วเป้าหมายสูงสุดคือ ตระหนักถึงผลเสียหรือผลกระทบจากการเพาะปลูกใช้สารเคมีที่จะเกิดขึ้น กลุ่มของเราจึงได้จัดทำค่าย “ค่ายเพื่อนบอกเพื่อน” ขึ้นซึ่งเป็นค่ายที่มีเป้าหมายให้แกนนำเยาวชนสร้างความตระหนัก ในบ้านเกิดของตัวเองมากยิ่งขึ้น เราจึงได้จัดทำค่าย เพื่อนบอกเพื่อนเพื่อเป็นแนวทางให้กลุ่มเครือข่ายรู้ถึงปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่หมู่บ้านของตนเองด้วย

2. เป้าหมายที่สอง เป็นเป้าหมายที่เราต้องการสร้างความตระหนักให้แก่เครือข่ายของเรากลุ่มที่สอง โดยเป็นกลุ่มนักเรียนประถมที่อาศัยอยู่บ้านแบกและเรียนอยู่โรงเรียนบ้านแบกโดยเราได้ลงพื้นที่จัดค่ายที่โรงเรียนบ้านแบกขึ้นว่า “ค่ายรักบ้านเกิด” ขึ้นมีเป้าหมายเพื่อให้เครือข่ายได้รู้ถึงปัญหา เพื่อตระหนักถึงพิษภัยของสารเคมีที่จะส่งผลกระทบต่อให้กับครอบครัวของตนเอง เพื่อสามารถนำไปบอกต่อกลับผู้ปกครองที่ทำการเกษตรว่าโทษ หรือพิษภัยของสารเคมี ร้ายแรงมากเพียงใดได้อีกด้วย และรักในบ้านเกิดของตนเองมากยิ่งขึ้น

เมื่อเราจัดทำกิจกรรมค่ายทั้งสองเสร็จ ที่แรกก็เป็นที่น่าพอใจตรงไปตามที่ตั้งเป้าไว้ แต่ต่อมาก็คงไม่เป็นไปตามนั้น หรืออาจต้องใช้ระยะยาวในการนำไปปฏิบัติ จึงเป็นสาเหตุที่เราพอจะได้ข้อสรุปว่าเป็นปัญหาที่ยาวขนารู้และเข้าใจดี แต่ไม่ตระหนัก หรือนำไปปฏิบัติตาม โดยเรามีเป้าหมายร่วมกันที่จะสร้างความตระหนักให้กับเกษตรกรเป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุดโดยการนำเสนอ ผลเสียของสารเคมี ผลการตรวจเลือด ผลการตรวจความอุดมสมบูรณ์ในดิน ผลกระทบความเสื่อมโทรมของดิน และที่มีผลกระทบระยะยาวต่อสุขภาพร่างกาย และต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย และจะจัดทำค่ายคืนข้อมูลเป็นการสรุปร่วมในครั้งสุดท้ายสุดเป็นครั้งสุดท้าย

และที่สำคัญในการจัดทำโครงการนี้มา พวกเรากลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนเราได้เป็นตัวแทนในการนำเสนอความก้าวหน้าที่เราได้ก็คือ แหล่งแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ ที่จังหวัดนครนายก ต่อมาที่ SCB ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาใหญ่ กรุงเทพมหานคร และนำเสนอโครงการในงานเยาวชนต้นกล้า ณ อุทยานการเรียนรู้ TK Park เซ็นทรัลเวิลด์ และเมื่อ

เราได้เข้าร่วมโครงการเรามีโอกาสได้ศึกษาถึงสภาพปัญหาของชุมชนเมือง
 กลับชุมชนชนบทว่าเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยการแลกเปลี่ยน
 เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ต่างคนต่างโครงการต่างมีปัญหาที่ไม่เหมือนกัน แต่มี
 สิ่งเดียวที่ทุกคนมีใจเป็นนักพัฒนา “จิตอาสา” คำว่าจิตอาสาทำให้ทุกคน
 ทุกกลุ่มก้าวมาทำโครงการจากจุดเล็กๆ จนทำให้มาถึงจุดๆนี้ ก่อให้เกิด
 พลังอันเข้มแข็งที่จะก้าวหน้าและสู้ต่อไปเพื่อแก้ไขปัญหา
 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเราต่อไป และจากการไปเรียนรู้
 ปัญหาในชุมชนเมือง ทำให้ผมได้ข้อสรุปว่า สภาพปัญหาในชุมชนเมืองจะ
 เป็นปัญหาอย่างมากต่อคนในสังคมเมือง เพราะคนในสังคมเมืองจะใช้
 ชีวิตอยู่กับการทำมาหากินที่มีอาชีพที่แตกต่างกันไป จึงส่งผลทำให้คนใน
 สังคมเมืองส่วนใหญ่ ไม่ตระหนักถึงสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับชีวิต
 ความเป็นอยู่และไม่สนใจในสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

ในการดำเนินงานที่ผ่านมาจนถึงกิจกรรมสุดท้ายก็นั่นคือ กลุ่ม
 ของพวกเรามีเป้าหมายที่สำคัญมากที่สุดอีกเป้าหมายก็คือ การคืนข้อมูล
 ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่ทำการเกษตร โดยเราเลือกที่จะจัดค่าย โดยก่อน
 หน้านี้เราได้นำตัวอย่างดินของเกษตรกรที่ทำการเพราะปลูกพืชพันธะ
 สัญญาบางส่วนไปตรวจเพื่อศึกษาถึงสภาพความเสื่อมโทรมของดินและ
 ความอุดมสมบูรณ์ของดินมาเพื่อนำเสนอให้กับเกษตรกรได้รับรู้ถึงผลเสีย
 หรือผลกระทบในการทำเกษตรแบบสารเคมี โดยค่ายนี้ เราได้เชิญทั้ง
 เกษตรกรผู้ทำการเกษตรพืชพันธะสัญญา ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่
 สาธารณสุขที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาในพื้นที่ นี้มาเพื่อร่วม “ร่วมเวที
 เสวนา” เพื่อให้เกษตรกรได้รับรู้ถึงผลกระทบหลายๆด้านที่เกิดขึ้นใน
 ชุมชน แต่สิ่งหนึ่งที่ทางกลุ่มเยาวชนของพวกเราเลือกที่จะนำเสนอให้

เกษตรกรได้รับรู้รับทราบนั้นก็คือ การแสดงละคร โดยเป็นละครที่กลุ่มเยาวชนฮักนะเชียงยืนเป็นนักแสดงเอง เขียนบทเอง โดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรทราบถึงผลกระทบในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นในชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยในค่ายนี้เราได้มีกิจกรรมสนุกๆเข้าฐานเพื่อสร้างความตระหนักและร่วมกับเยาวชนเครือข่ายนักเรียนโรงเรียนบ้านแบก โดยมีเยาวชนเครือข่ายในโรงเรียนของเราคอยเป็นผู้ดูแลและแนะนำให้ความรู้ควบคู่กันไปด้วย

จากการจัดทำค่ายนี้เสร็จแล้วพวกเรา ก็จะสรุปได้ว่า เกษตรกรเป็นเป้าหมายหลักที่ทราบถึงผลกระทบในด้านต่างๆเป็นอย่างดีแล้ว และเกษตรกรบางส่วนมีวิธีป้องกันพิษภัยสารเคมีมาโดยตลอด แต่ก็มีเกษตรกรส่วนใหญ่ที่ยังไม่แลเห็นถึงความสำคัญและยังไม่ตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และอาจจะต้องใช้เวลาเป็นเครื่องมือพิสูจน์ว่า เกษตรกรจะนำไปตระหนักและปฏิบัติต่อไปที่เชื่อมโยงไปสู่ด้านสุขภาพของพวกเขาด้วยก็อาจเป็นไปได้

เมื่อโครงการนี้เสร็จสิ้นไปแล้ว เป็นระยะเวลาประมาณไม่เกิน 1 ปี จากที่เราได้ทำงานร่วมกันกับแกนนำต่างๆ จากหลายๆโครงการ หลายๆกลุ่มเยาวชน ล้วนแล้วแต่เป็นกลุ่มเยาวชนที่มีจิตอาสาร่วมกันอนุรักษ์รักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และได้มีโอกาสในการนำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มเยาวชนในหัวข้อโครงการต่างๆ มาโดยตลอด ทำให้ผมได้รู้ถึงการเรียนรู้จากสภาพปัญหาจริง กับเรียนวิชาทั่วไปในห้องเรียนนั้นมีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด และทำให้ผมได้รับความรู้รวมถึงประสบการณ์ใหม่ๆ ที่ใครหลายคนในที่นี้ ไม่ได้มีโอกาสเหมือนกับผม จึงก่อเกิดเป็นพลังเล็กๆที่ยิ่งใหญ่ เป็นกรอบกำลังใจให้ผม

ได้ค้นพบตัวเอง โดยซึ่งตลอดมาผมไม่รู้ตัวตอนที่แท้จริงของผมอยากเป็นอะไร ในที่สุดก็ค้นพบ จากที่กลุ่มของพวกเราได้ทำโครงการเกี่ยวกับสารเคมี ผมก็อยากที่จะรู้ อยากที่จะศึกษา เกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาและเกี่ยวกับสารเคมีควบคู่กันไป นั่นก็คือ อาชีพข้าราชการสอนในรายวิชาเคมี จากที่กล่าวมาอาชีพนี้สามารถบูรณาการได้ทั้งที่นักพัฒนา (ที่เรียนรู้กับความเป็นจริงและสามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีให้แก่ผู้อื่นได้อีกด้วย) และสารเคมีที่เราได้ศึกษาจริง (ทำให้ได้ศึกษาและปฏิบัติจริงจนก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญสามสามารถถ่ายทอดให้กลับผู้อื่นได้) และการร่วมกันแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติก็เป็นสิ่งที่ดีงาม และเป็นทีพอใจกับสิ่งที่เราทำเพื่อประโยชน์ต่อตัวเราเองและสังคมชุมชนต่างๆ ได้อีกด้วย และพวกเราทุกคนจะช่วยกันอนุรักษ์ รักษาทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปด้วยแลสิ่งแวดล้อมของเราไว้ตลอดไปเพื่อโลกอันสดใส ใบสีเขียวขอเราสืบต่อไป

นี่ก็เป็นอีกปีที่ชีวิตของฉันได้มาเจอ
จุดเปลี่ยนเมื่อฉันได้ย้ายบ้าน ย้ายโรงเรียน
และเปลี่ยนสังคมใหม่เมื่อฉันได้มาอยู่ที่
จังหวัดมหาสารคามบ้านเกิดที่ฉันได้จากไปนาน
แสนนาน เปลี่ยนการใช้ชีวิตแบบสังคมเมือง
มาเป็นการใช้ชีวิตแบบวิถีชาวบ้านตามชนบท และนี่ก็ทำให้ฉันต้อง
ปรับเปลี่ยนตัวเองมากมายหลายอย่างเพื่อที่จะให้อยู่กับทุกคนในสังคม
ใหม่ๆได้

ศิริลักษณ์ สงคราม

วันแรกที่ผมได้ก้าวเท้าเข้ามาเป็นนักเรียนในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม ฉันได้รู้จักกับนักเรียนกลุ่มหนึ่งพวกเขามีทั้งหมด 7 คน คือ อีฟ เนส สัม แสน เอ็ม แซม ก๊อต พวกเค้าเหล่านี้มาความน่ารักน่าเอ็นดูแจ่มใสเป็นอันเองและเป็นนักกิจกรรมมีความกล้าแสดงออกใฝ่รู้ใฝ่เรียนและฉันได้เข้ามารู้จักกับเพื่อนๆกลุ่มนี้ แล้วทำให้ฉันรู้ว่าพวกเค้ามีความสามารถที่น่าอัศจรรย์พวกเค้ามีสิ่งที่มีที่ฉันไม่มีนั่นก็คือ ความกล้าแสดงออก และฉันก็อยากมีความกล้าแสดงออกเหมือนกันกับพวกเค้าเหล่านั้น ฉันก็หวังว่าสักวันหนึ่งฉันจะได้พัฒนาตัวเองให้มีความสามารถและความกล้าแสดงออกเหมือนกับคนอื่นๆบ้าง

วันไหว้โรงเรียนเชียงยืนพิทยาคม ประจำปีการศึกษา 2555 คุณครูเพ็ญศรีเห็นประกาศว่ามีโครงการดีๆโครงการหนึ่ง โครงการนี้ชื่อว่าโครงการปลูกใจรักษ์เป็นโครงการที่เปิดโอกาสให้เยาวชนเขียนโครงการที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตัวเอง ถ้าสนใจให้นักเรียนเขียนโครงการไปเสนอและถ้าผ่านการพิจารณาจะได้เงินมาทำโครงการที่เขียนให้สำเร็จ นักเรียนจะทำอะไรก็ได้ที่แก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีในชุมชนของนักเรียน เช่น ปัญหาด้านขยะ น้ำ ดิน และมลพิษ เมื่อเพื่อนๆได้ยินอย่างนั้นพวกเค้าก็ต่างมีความตื่นตัวและอยากลองที่จะทำโครงการเพราะปกติพวกเค้าจะเป็นกลุ่มนักเรียนที่ชอบทำโครงการ แต่นี่เป็นโครงการและพวกเค้าก็อยากลองทำโครงการนี้เพราะเค้าอยากเรียนรู้กระบวนการทำโครงการว่าจะยากเพียงใด อยากทดสอบความสามารถของตัวเองว่าจะสามารถเขียนโครงการได้มั้ย อยากได้เงินรางวัล เพราะตอนนั้นทุกคนคิดว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ให้นักเรียนเขียนรูปแบบ

โครงการแข่งกันพอผลการกวาดออกมาก็น่าจะได้เงินรางวัลแล้วก็จบ และ
 อยากรมีประสบการณ์ในการทำโครงการสักครั้ง

เมื่อเพื่อนๆตกลงกันว่าจะทำโครงการนี้ พวกเค้าลองชวนฉันกับเนย
 ที่เป็นนักเรียนที่เข้ามาเรียนใหม่และเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ในกลุ่มและ
 ชวนเราสองคนเข้ามาทำโครงการด้วยกัน ตอนนั้นฉันมีทั้งความกลัว
 ความไม่มั่นใจในความสามารถของตัวเองมากเกินไปเพราะฉันคิดว่าแค่
 โครงการเล็กๆฉันยังทำเกือบไม่รอด แล้วนี่ก็เป็นโครงการที่ใหญ่เป็น
 โครงการแรกของเพื่อนๆ ที่เค้ามีความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการทำ
 โครงการนี้ ฉันกลัวว่าฉันจะเป็นตัวถ่วงและเป็นอุปสรรคในการทำงาน
 ของเพื่อนๆ เพราะฉันไม่มีประสบการณ์ด้านนี้เลย แต่เพื่อนๆก็ยังอยากให้
 ฉันอยากลองทำด้วยกันดูเพราะคนเราสามารถเรียนรู้และพัฒนาตัวเองได้
 จากการทำงานและแก้ไขอุปสรรคที่จะเข้ามาหาเรา และเมื่อฉันได้ยิน
 เช่นนั้นฉันก็ตัดสินใจเข้ามาเขียนโครงการไปเสนอกับเพื่อนๆ

และเมื่อพวกเราตัดสินใจร่วมกันว่าจะเขียนโครงการไปเสนอพวก
 เราก็เริ่มช่วยกันสำรวจว่าชุมชนของแต่ละคนมีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม
 อะไรบ้างและเราจะสามารถแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างไร และนี่ก็เป็นโจทย์
 ที่เราต้องช่วยกันแก้ และเราก็ได้เห็นปัญหาหนึ่งของชุมชนที่อยู่ใกล้
 โรงเรียน โดยที่เนสบอกว่าเห็นปัญหาของที่ดินแห่งหนึ่งที่อยู่ระหว่างทาง
 ที่เนสเดินทางมาโรงเรียนทุกวัน ที่ดินแห่งนี้เป็นที่ดินส่วนบุคคลโดนน้ำ
 ท่วมขังเป็นเวลานานนับสิบปีไม่สามารถทำนาได้เหมือนที่นาของคนอื่น
 ปล่อยให้ทิ้งให้รกร้างไว้เป็นเวลานาน พวกเราจะช่วยเค้าแก้ไขปัญหานี้
 กันมั๊ย เราเห็นปัญหานี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนที่พื้นที่อื่นด้วยมันน่าจะ
 เป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหาของคนอื่นก็ได้เนาะ

หลังจากที่เนสเล่าปัญหาของคนในชุมชนให้เพื่อนฟังแล้วเนสก็ชวนฉันลงไปสำรวจพื้นที่และไปขออนุญาตเจ้าของที่ดินถ่ายรูปและเขียนโครงการไปเสนอกับโครงการปลูกใจรักโลกถ้าพวกเราเขียนโครงการผ่านพวกเราจะนำเงินที่โครงการมอบให้มาทำโครงการแก้ไขปัญหาล้างแวล้อมในพื้นที่นี้ เราลงพื้นที่ในวันหยุดไปดูที่ดินที่เกิดน้ำท่วมบริเวณรอบข้างของที่ดินนั้น และไปตามหาเจ้าของที่ดินกว่าเราจะหาเจ้าของที่ดินเจอยากลำบากมากเลยเราต้องไปถามชาวบ้านในชุมชนเกือบทั้งวัน เพราะว่าเพื่อนๆทั้งกลุ่มไม่มีใครที่รู้จักเจ้าของที่ดินแปลงนี้ แต่ก็ยังดีที่ชาวบ้านให้ความร่วมมือบอกทางเราจึงทำให้เรามาถึงบ้านของเจ้าของที่ดินได้เร็วกว่าไปหาเอง

และเมื่อเรามาถึงที่บ้านเจ้าของที่ดินเค้าก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี เพราะเค้าเห็นว่าเค้าไม่สามารถใช้งานที่ดินแปลงนี้ได้แล้วนอกจากจะขายให้พวกนายทุนนำไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น เจ้าของที่ดินแปลงนี้มีทั้งหมด 6 คน ทั้งหมดเป็นพี่น้องกันและเป็นเจ้าของร่วมกัน เพราะที่ดินแปลงนี้เป็นสมบัติของพ่อแม่ที่ยังไม่แบ่งกัน เจ้าของที่ดินแห่งนี้เป็นข้าราชการกาลทุกคนจึงไม่มีเวลามาดูแลที่ดินหลังจากที่ถูกน้ำท่วมเป็นเวลานานกว่าสิบปีจึงปล่อยที่ดินรกร้างไว้ ปัญหาเกิดจากชาวบ้านที่มีที่ดินรอบข้างที่ดินแห่งนี้ได้ขายที่ดินให้กับนายทุน และนายทุนก็ได้นำดินมาถมที่ดินให้สูงกว่าที่ตรงนี้ และพื้นที่รอบข้างที่สูงกว่าก็ขวางทางน้ำที่ไหลจากชุมชนมารวมกัน ณ ที่ตรงนี้จนไม่มีทางให้น้ำออก จนน้ำท่วมขังจนน้ำเน่าไม่สามารถใช้งานได้ เจ้าของที่ดินไปขอความช่วยเหลือจากทางการให้ช่วยขุดลอกคลองน้ำเพื่อขยายทางระบายน้ำออกจากที่ดิน แต่เมื่อทางการเข้ามาขุดลอกคลองแล้วได้ไม่นานดินก็ไหลมาอุดตันคลองเหมือนเดิม

เพราะว่าที่ดินแห่งนี้เป็นที่ดินที่ต่ำที่สุดในชุมชนจึงเป็นพื้นที่ ที่ต้อง
 กลายเป็นพื้นที่รองรับน้ำเสียจากชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเจ้าของที่
 ก็อนุญาตให้ฉันและเพื่อนๆ ไปทำโครงการในที่ของเค้า

วันถัดมาหลังจากที่เราลงไปสำรวจปัญหาจากเจ้าของที่ดินและ
 ชาวบ้านในชุมชนแล้วเนสกับฉันก็มาเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง หลังเลิกเรียนวันนั้น
 พวกเรา ประกอบด้วย เนส ส้ม แสน ก๊อต แซม เนย และฉันลงไปสำรวจ
 พื้นที่และเก็บข้อมูลประกอบการเขียนโครงการทั้งถ่ายรูป ถ่ายคลิป และ
 ไปสัมภาษณ์เจ้าของที่ดินประกอบการเขียนโครงการ พวกเราเห็นปัญหา
 น้ำท่วมกับที่แห่งนี้แล้วพวกเราก็ช่วยกันหาวิธีแก้ไข แต่เนื่องจากปัจจัย
 รอบข้างไม่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไข พวกเราจึงเลือกที่จะอยู่ร่วมกันกับ
 ปัญหาโดยการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมทางน้ำนี้ด้วยการนำผักตบชวา กก
 และพืชที่มีคุณสมบัติดูดซึมสิ่งที่ทำให้น้ำเน่าเสียหมดไปมาปลูกเพื่อปรับ
 สภาพน้ำ และนำบัวหลวงมาปลูกเพื่อสร้างรายได้หลังจากที่เราปรับสภาพ
 น้ำเสร็จแล้ว เพราะบัวหลวงจะเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีน้ำขังเรา
 สามารถนำดอกบัวไปขายเพื่อนสร้างรายได้ และนำพืชที่ปรับสภาพน้ำไป
 ใช้ประโยชน์ได้เพราะผักตบชวาและกกสามารถนำมาทำเครื่องจักสานได้
 เช่น กระเป๋าสานจากผักตบชวา เสื่อทอจากกก

หลังจากที่เราได้ข้อมูลประกอบการเขียนโครงการแล้วพวกเราก็ก
 ี่มาเขียนโครงการที่บ้านของส้มเพราะบ้านของส้มอยู่ใกล้กับพื้นที่ที่เราไป
 ทำโครงการมากที่สุด พวกเราใช้เวลาในการเขียนโครงงานนานมาก
 เพราะเจออุปสรรคในการเดินทางและการลงพื้นที่ พวกเราเขียนโครงการ
 เพลินจนลืมดูเวลาจนดึก พวกเราจึงแยกย้ายแบ่งงานกันไปเขียนโครงการ
 ต่อ ฉันกับเนสกลับบ้านไม่ได้เพราะมันดึกและไม่มีรถกลับบ้าน จนได้

นอนที่บ้านของส้ม ส่วนเนย แซม แสนและก๊อตแยกกันกลับไปเขียนโครงการต่อที่บ้าน วันที่พวกเราลงพื้นที่พร้อมกันครั้งแรกวันนี้เป็นวันที่สร้างความทรงจำดีๆให้กับฉันอยากไม่มีวันลืมเลย เพราะเราทุกคนได้เจออุปสรรคปัญหาในร่วมกัน และเราก็ได้ช่วยกันแก้ไขปัญหานี้ร่วมกันจนพวกเราสามารถผ่านมันไปได้ด้วยดี พวกเราทั้ง ตกน้ำเน่า ลุยโคลน หาวิธีไปเจอเจ้าของที่ดิน หาวิธีการบำบัดน้ำเสียที่ท่วมขัง ทั้งขับรถมอเตอร์ไซด์ลงพื้นที่ครั้งแรกแล้วครั้งเล่า ทำให้เรามีความทรงจำดีๆร่วมกันมาก

หลังจากที่ลงพื้นที่ไปเก็บข้อมูลและเขียนโครงการเสร็จวันรุ่งขึ้นพวกเราก็พากันไปหาคุณครูเพ็ญศรีทั้งกลุ่มเพื่อที่จะเอาโครงการของเราไปให้คุณครูดู และตรวจสอบให้พวกเราแล้วเราก็ส่งโครงการของเราให้กับโครงการปลูกใจรักโลกในวันสุดท้ายที่รับโครงการเพราะพวกเราเขียนโครงการไม่เป็นจึงใช้เวลาในการทำนานและก็เป็นโครงการแรกของพวกเรา พวกเรามีคุณครูที่คอยเป็นกำลังใจ เป็นที่ปรึกษา เป็นคนคอยดูแลอยู่ห่างๆ ให้กับเราในเวลาที่มึปัญหา คุณครูจะให้โจทย์เราไปเรื่อยๆในการทำโครงการคุณครูจะให้พวกเราลงพื้นที่ลงมือทำโครงการด้วยตัวเอง โดยที่คุณครูจะคอยดูอยู่ห่างๆ ถ้าเรามีปัญหาก็ให้คำปรึกษาชี้แนวทางในการแก้ไข เพราะคุณครูอยากให้พวกเราเรียนรู้จากอุปสรรคที่เข้ามา เพื่อพัฒนาตัวเองจากการแก้ไขอุปสรรค จนสามารถอยู่ในสังคมภายนอกและคนอื่นได้ด้วยตัวเอง

เมื่อเราเขียนโครงการส่งไปแล้วพวกเราก็คอยลุ้นกันว่าโครงการที่เราเขียนจะเข้าตากรรมการจนผ่านเข้ารอบมั๊ย เราจะผ่านการทดสอบความสามารถบทรแรกได้รึเปล่า เราจะมีโอกาสได้ทำในสิ่งที่เรามุ่งมั่นและ

ตั้งใจที่จะทำได้มัย และสิ่งที่พวกเรารอและลุ้นก็มาถึงเมื่อผลการประกาศโครงการที่ผ่านเข้ารอบออกมา และหนึ่งในโครงการที่เข้ารอบมีโครงการของพวกเรา เราทุกคนดีใจมาเลยที่โครงการของเราเข้ารอบ เพราะมันแสดงให้เห็นว่าเรียนได้ผ่านการทดสอบบทเรียนบทแรกของโครงการนี้แล้ว

หลังจากที่ผลการประกาศออกมาพี ๆ ที่ปรึกษาโครงการก็โทรศัพท์มาบอกพวกเราว่า ให้เยาวชนกลุ่มของพวกเราส่งตัวแทนมาอบรมพัฒนาศักยภาพในการเขียนโครงการครั้งที่ 1 จำนวน 3 คน และที่ปรึกษาโครงการ 1 คน ที่อาศรมวงสนธิ อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก เพื่อน ๆ ต่างดีใจและอยากไปกันทุกคน และพวกเรามาประชุมกันเลือกคนที่จะไปอบรม เพื่อน ๆ เสนอชื่อ เนส เอ็ม แสน และทุกคนก็เห็นตรงกันว่าจะให้ทั้งสามคนนี้ไปเป็นตัวแทนกลุ่ม แต่เนื่องจากแม่ของแสนป่วยต้องผ่าตัด แสนจึงไม่สามารถไปได้ เพื่อนก็ต่างช่วยกันคิดว่าจะให้ใครไปแทนแสน คำต่างคิดว่าน่าจะให้สมาชิกใหม่ไปด้วยคนหนึ่ง ซึ่งคนนั้นก็ใช่นั่น ณ ตอนนั้นด้วยความอยากเรียนรู้ฉันก็ยอมรับในสิ่งที่เพื่อน ๆ ตัดสินใจ จึงได้ข้อสรุปว่าคนที่ต้องไปอบรมเป็น คุณครูเพ็ญศรี เนส เอ็มและฉัน

เราเดินทางไปอบรมตามที่พี ๆ คำโทรศัพท์มาบอกว่าจะหาที่พักได้ใช้เวลาานมากเลยเพราะเราไม่เคยมาจังหวัดนครนายก ก่อนที่จะไปถึงฉันมีความกังวลมากเลยฉันกลัวว่าฉันจะโดนจับแยกกลุ่มกับเพื่อน ๆ กลัวเข้ากับเพื่อนที่เค้าเข้ามาอบรมเหมือนกันไม่ได้ กลัวว่าฉันจะเก็บสิ่งที่เรียนรู้กลับไปใช้ไม่ได้ ฉันกังวลไปต่าง ๆ นา ๆ แต่เมื่อมาถึงอาศรมวงสนธิแล้วฉันเจอพีเกด คือ พีที่ดูแลโครงการเป็นกันเองมากเลย พีที่ทีมงานที่ดูแลโครงการปลูกใจรักโลกเป็นกันเองไม่ถือตัวให้คำปรึกษา สอน

วิธีการคิด วิเคราะห์ แยกแยะ และพี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ ที่เขียนโครงการ
 เข้ารอบเหมือนกันกับเราก็เป็นกันเองนิสัยดีน่ารัก ตลอดเวลาที่เราทำ
 กิจกรรมด้วยกันทั้งสามทำให้เราเกิดความคุ้นเคยเกิดการแลกเปลี่ยน
 เรียนรู้ระหว่างกลุ่ม ทำให้ฉันและเพื่อน ๆ มีทักษะการคิดและเครื่องมือที่
 ช่วยในการทำโครงการให้ง่ายขึ้นเพิ่มขึ้นมาอีก

ตลอดระยะเวลา 3 วัน ที่อบรมพัฒนาศักยภาพการเขียนโครงการ
 พี่สอนให้เรา มองสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในทุก ๆ มุมของชุมชน
 ด้วยการวาดแผนภาพทำให้พวกฉันย้อนกลับมามองชุมชนของตัวเองใหม่
 เราพบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในชุมชนเยอะแยะมากมาย ทำให้เรารู้ว่า
 สิ่ง que ทุกคนมองข้ามมันไปทำให้เกิดปัญหาต่อส่วนรวมมากมายหลายด้าน
 พี่ให้เราวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เราจะแก้ไขในโครงการด้วยการทำ
 แผนภาพภูเขาน้ำแข็งให้เราจัดลำดับความยาก-ง่ายแต่ละเป้าหมายของ
 โครงการที่เราได้วางไว้ก่อนหน้านี้ที่เราจะผ่านเข้ามา การใช้แผนภาพ
 ภูเขาน้ำแข็งนี้ทำให้เรารู้ว่าโครงการที่เราคิดมาตั้งแต่แรกนั้นถ้าเรานำไป
 ทำจริง ๆ จะทำยากมากเลยเนื่องจากสาเหตุของปัญหาส่วนใหญ่เกิด
 ความคิด และค่านิยมของคนซึ่งเราจะไม่สามารถเปลี่ยนความคิดของคน
 ได้แน่นอน และภาพแวดล้อมที่เราจะทำไม่เอื้ออำนวยต่อโครงการของ
 เรา และเมื่อเราได้ทำแผนภาพวิเคราะห์ศักยภาพผู้ทำโครงการแล้วยังทำ
 ให้เรารู้ปัญหาในการทำงานของเราคืออะไรและทำให้เราได้กลับมามอง
 ตัวเองว่าเรามี ทุนหรือปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนการทำโครงการของเราคือ
 อะไร โอกาสคืออะไร ข้อดีกลุ่มเราคืออะไร ข้อเสียของกลุ่มเราคือ
 อะไร และเมื่อเราทำแผนภาพวิเคราะห์ศักยภาพผู้ทำโครงการแล้วทำให้
 เราได้มองดูว่าข้อดี-ข้อเสีย-ทุน-โอกาส ในการทำโครงการของเรามีมาก

น้อยเพียงใดและเมื่อเราวิเคราะห์ทำให้เรารู้ว่าสิ่งที่เรากำลังจะทำมัน
 ปัจจุบันสนับสนุนน้อยมากและเมื่อเราทำโครงการไปคนที่ได้รับประโยชน์ก็
 มีน้อยมาก และพี่ๆก็ให้เราทำแผนภาพวิเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยิ่ง
 ทำให้เรารู้ว่าคนที่มีส่วนร่วมในการทำโครงการของเราน้อยมาก ทั้ง
 เครือข่ายทั้งผู้สนับสนุน หน่วยงานของรัฐก็ไม่มีบทบาทสนับสนุนเราเลย
 และพี่ๆก็บอกว่าอยากให้โครงการที่เราจะทำมีคนในชุมชนส่วนใหญ่มีส่วน
 ร่วมกับเรา และเมื่อเราทำโครงการแล้วคนในชุมชนส่วนใหญ่น่าจะได้รับ
 ประโยชน์จากโครงการของเรา ทำให้เรากลับมามองโครงการของเราแล้ว
 เราก็คพบว่าโครงการที่เราเขียนมาคนในชุมชนไม่มีส่วนร่วมมีแต่เจ้าของ
 ที่ดินมีส่วนร่วมซึ่งเป็นทีส่วนบุคคล และคนที่จะได้รับประโยชน์ไม่ใช่
 ส่วนรวมแต่เป็นเจ้าของที่ดินเพียงเจ้าเดียวทำให้เรามีความคิดที่จะเปลี่ยน
 โครงการ

หลังจากที่เราได้กลับมาจากนายกราก็ได้กลับมาประชุมกันและคน
 ที่ไปอบรมก็นำเครื่องมือที่ได้มาบอกเพื่อน ๆ ต่อให้เพื่อน ๆ ใช้เครื่องมือ
 ในการทำโครงการได้ทุกคน หลังจากที่เราใช้เครื่องมือเป็นกันจนครบทุก
 แล้วพวกเราก็มีความคิดเห็นตรงกันว่าเราจะทำโครงการใหม่เปลี่ยนจาก
 โครงการบำบัดน้ำบำรุงสุขเป็นโครงการอื่นที่เราทำแล้วสามารถแก้ไข
 ปัญหาของชุมชนและคนในชุมชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมจริงๆ

พวกเราจึงช่วยกันสำรวจปัญหาในชุมชนกันอีกรอบโดยการวาด
 แผนภาพชุมชนและการสอบถามเพื่อน ๆ ในโรงเรียนว่ามีใครเห็นปัญหา
 ด้านสิ่งแวดล้อมที่กระทบกับชุมชนของเราบ้างมั้ย และมีเพื่อนคนหนึ่ง
 บอกว่าเห็นเพื่อน ๆ ในห้องที่อยู่หมู่บ้านแบกชอบนั่งหลับเวลาเรียนและ
 บางวันก็ไม่มาโรงเรียนในช่วงผสมพันธุ์ดอกของแตงแคนตาลูป และ

ปัญหานี้ก็เกิดขึ้นมานานและเป็นแบบนี้มาโดยตลอด ทำให้เพื่อน ๆ ที่อยู่หมู่บ้านแบกเรียนหนังสือไม่ทันเพื่อน จากการที่พวกเราได้เห็นปัญหานี้ เราก็เข้าไปถามเพื่อนคนที่นั่งหลับในห้องเรียนบ่อยว่ามันเกิดจากอะไร ทำไมเค้าต้องมานอนหลับในเวลาเรียนแบบนี้

เพื่อนที่เราเข้าไปถามก็เล่าให้เราฟังว่าสาเหตุที่ทำให้เค้านอนหลับในเวลาเรียนก็คือ ตอนกลับคืนประมาณตีสอง-ตีสาม เค้าไปรับจ้างผสมพันธุ์ดอกแคนตาลูปทำให้พวกเค้านอนหลับในเวลาเรียน ที่หมู่บ้านของเค้าเป็นแบบนี้กันเกือบทุกคนเพราะว่าในหมู่บ้านมีการทำสวนแตงแคนตาลูปเกือบทั้งหมู่บ้าน ชาวบ้านที่ทำสวนแคนตาลูปมีการทำสัญญากับบริษัทนายทุน โดยพวกบริษัทจะนำอุปกรณ์และของทุกอย่างที่ใช้ในการปลูกแคนตาลูปมาให้และชาวบ้านต้องใช้ปุ๋ย สารเคมี ที่บริษัทนำมาให้ใช้ในการปลูกแคนตาลูปทุกขั้นตอน และคนที่ไปรับจ้างผสมพันธุ์ดอกแคนตาลูปก็ไม่ได้ใส่ถุงมือเพราะเค้าคิดว่าสารเคมีที่อยู่ติดดอกแคนตาลูปคงไม่เข้าไปในร่างกายของเค้าหรอก การทำสวนแตงแคนตาลูปมีรายได้ดีทำให้ชาวบ้านในชุมชนมีฐานะที่ดีขึ้นไม่มีหนี้สิน ชาวบ้านจึงยอมที่จะอดหลับอดนอนเพื่อนำเงินที่หาได้มาส่งลูกหลานเรียนหนังสือ เพราะเค้าไม่อยากให้ลูกหลานลำบากเหมือนตัวเอง

จากการที่เราเข้าไปถามเพื่อน ๆ แล้วทำให้พวกเราคิดว่าอยากจะทำโครงการเกี่ยวกับสิ่งนี้ เพราะชาวบ้านมีการใช้สารเคมี และมีขยะจำนวนมากมายที่เหลือจากการทำการเกษตรและไม่มีการจัดการอย่างถูกวิธี และมีการทิ้งเนื้อแคนตาลูปที่เอาเมล็ดออกไปแล้วในที่นาจนก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ทำให้หญ้าตาย สิ่งมีชีวิตเล็กในดินตาย ชาวบ้านที่อยู่ในชุมชนไม่กล้าต้อนน้ำตามแหล่งน้ำในอดีตและชาวบ้านไม่

กล้าไปหากบ หาเห็ด จิ้งหรีด และแมลงเล็ก ๆ ในทุ่งนาและสวนแตง
แคนตาลูปมากิน

เมื่อพวกเราได้ยินเช่นนี้แล้วเราก็พากันลงไปเก็บข้อมูลในพื้นที่ที่
เพื่อนๆเล่าให้ฟัง หลังจากเลิกเรียนเราก็ได้ข้อมูลตรงกับที่เพื่อนๆในห้อง
เล่าให้ฟัง เราจึงอยากที่จะทำโครงการแก้ไขปัญหามลพิษจากสารเคมีที่
ตกค้างในดิน พวกเราจะมาประชุมกันสรุปข้อมูลที่เก็บ และช่วยกัน
สืบค้นข้อมูลเรื่องประวัติการทำการเกษตรของชาวบ้านในหมู่บ้าน
ผลกระทบที่ชาวบ้านได้รับจากการใช้สารเคมีของชาวบ้านตั้งแต่อดีตถึง
ปัจจุบัน เมื่อเราได้ข้อมูลมาในระดับหนึ่งจากการสอบถามชาวบ้านใน
ชุมชน เพื่อนในห้อง เราจึงอยากทำโครงการมากขึ้นเพราะเรามีข้อมูล
พื้นฐานแล้วและเราได้ไปปรึกษาผู้นำชุมชนแล้วพบว่า มีนักวิจัยชาวบ้าน
ทำโครงการเรื่องการทำการเกษตรภายใต้พันธะสัญญาแล้วโครงการของ
ชาวบ้านมีการตรวจสอบสารเคมีตกค้างในเลือดของชาวบ้านที่ทำการเกษตร
กับบริษัท แล้วพบว่าชาวบ้านที่ทำการเกษตรภายใต้พันธะสัญญากับกลุ่ม
บริษัทนายทุนมีสารเคมีตกค้างในเลือดถึงระดับเสี่ยงต่อการเกิดโรคมะเร็ง
พวกเราจึงเข้าไปขอข้อมูลวิจัยของพี่ๆเค้ามาเป็นข้อมูลอ้างอิง เนื่องจาก
พวกเราคิดว่าในเมื่อมีสารเคมีตกค้างในเลือดของชาวบ้าน ในดินก็ต้องมี
สารเคมีตกค้างเหมือนกันและถ้าในดินมีสารเคมีตกค้างนานๆ สารเคมี
พวกนั้นก็จะกระจายไปในน้ำและผลผลิตของคนชุมชน มันน่าจะส่งผล
เสียต่อสุขภาพของคนในชุมชนและผลเสียต่อระบบนิเวศในชุมชน พวก
เราจึงเขียนโครงการและสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับสารเคมีและการตรวจดินให้
มากที่สุดเท่าที่เราจะหาได้

ในการหาข้อมูลของเรามีทั้งความยากง่ายร่วมกันผ่านพ้นอุปสรรค
 ไปด้วยกันนับไม่ถ้วน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเรื่องเวลา เรื่องสถานที่ เรื่อง
 สถานการณ์ และเรื่องส่วนตัว มีหลายครั้งที่เราทะเลาะกันมีปัญหากันแต่
 เราก็สามารถปรับความเข้าใจกันได้เพราะเราต้องมีเหตุผลในการอยู่ร่วมกัน
 และในการหาข้อมูลของเราไม่ได้เพียงแค่ในห้องเรียนแต่เราไปศึกษาหา
 ข้อมูลจากหลายที่ เช่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ข้อมูลจากปราชญ์
 ชาวบ้าน, ข้อมูลงานวิจัยของชาวบ้าน

หลังจากที่เราเขียนโครงการใหม่แล้วส่งไปให้โครงการปลูกใจรักษ์
 โลกพิจารณาอีกครั้งและเริ่มทำโครงการโดยที่ไม่รอเงินทุนจากโครงการ
 นั้น เราก็เข้าไปดูผลการประกาศจากทางโครงการว่าใครจะผ่านเข้ารอบ
 และได้เงินทุนสนับสนุนมาทำโครงการต่อ และผลที่ออกมาทำให้เรารู้ดีใจ
 กันทั้งกลุ่มว่าเราได้เข้ากลุ่ม ทุกคนดีใจมากเลยเพราะโครงการที่พวกเรา
 ตั้งใจเขียนขึ้นมาและกำลังเริ่มทำได้มีทุนมาสนับสนุนการดำเนินโครงการ
 ของเราต่อไปได้ เราลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลและสร้างความคุ้นเคยกับ
 ชาวบ้านครั้งแล้วครั้งเล่า ในทุกๆครั้งเราจะประชุมกันก่อนลงพื้นที่ และ
 หลังการลงพื้นที่เราก็จะมานั่งสรุปกันว่า เราได้อะไรจากการลงพื้นที่แต่ละ
 ครั้งและยังขาดเหลืออะไรบ้าง เราควรลงพื้นที่เก็บข้อมูลอีกมั้ย ส่วน
 เรื่องสารเคมีเราก็ลงพื้นที่ไปศึกษาการปลูกแตงแคนตาลูปและการ
 สารเคมีของชาวบ้านเองถึงแปลงเพาะปลูกกันจริงๆเลย พวกเรา
 วางเป้าหมายของโครงการไว้ว่าเราจะสร้างกลุ่มเครือข่ายที่เป็นเยาวชนที่
 เรียนในโรงเรียนของเราและผู้ปกครอง จำนวน 78 ครอบครัว และกลุ่ม
 เครือข่ายนักเรียนที่เรียนอยู่โรงเรียนบ้านแบก(แบกสมบูรณ์วิทย์) จำนวน
 100 คน สร้างความหนักให้กับชาวบ้านในชุมชนให้เห็นผลเสียของ

สารเคมีและลดการใช้สารเคมีในการทำการเกษตร ตรวจสอบสารเคมีที่เป็นพิษตกค้างในดินของชาวบ้านที่เป็นกลุ่มเครือข่าย เพื่อเป็นการยืนยันว่าชาวบ้านได้รับผลกระจากการใช้สารเคมี

หลังจากที่เราทราบว่ากลุ่มของเราผ่านเข้ารอบ เราก็ได้ไปรายงานความก้าวหน้าของโครงการเราที่ ธนาคารไทยพาณิชย์สาขาใหญ่ โครงการให้ไปรายงานเพียงตัวแทนกลุ่มสามคนเท่านั้น แต่ว่าทุกคนในกลุ่มอยากไปด้วยกันพวกเราจึงไปด้วยกันทั้งกลุ่ม ตอนนั้นฉันรู้สึกตื่นเต้นมากกลัวว่าตัวเองจะนำเสนอโครงการที่ตัวเองและเพื่อน ๆ เขียนอันใหม่นี้ผ่านรีเปล่า ฉันกลัวว่าฉันจะสื่อสารทำให้กรรมการเห็นความเป็นมา เป้าหมายและวิธีการดำเนินงานของเราอย่างชัดเจนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ด้วยความที่ฉันไม่เคยนำเสนองานที่ใหญ่และไม่เคยเจอกรรมทรงคุณวุฒิเยอะขนาดนี้ฉันยังรู้สึกกดดันมากยิ่งขึ้น เพราะความหวังของกลุ่มอยู่ที่ฉันและเพื่อนที่เป็นตัวแทนออกไปนำเสนอ ถ้าเรานำเสนอไม่ดีโครงการของเราอาจจะไม่ผ่านก็ได้

แต่เมื่อเรานำเสนอเสร็จฉันก็รู้สึกโล่งอกมากขึ้น เพราะฉันนำเสนอโครงการออกมาตามภาพรวมถือว่าผ่านไปได้ในระดับหนึ่ง เราทำดีมากที่เรานำเสนอโครงการโดยที่กรรมการไม่ต้องถามย่ำๆเพราะเราแสดงเป้าหมาย วิธีการดำเนินงานผนโครงการของเราได้อย่างชัดเจนและเข้าใจได้ง่ายและทำให้เรามีกำลังใจที่อยากจะทำโครงการของเราให้ประสบความสำเร็จขึ้น

หลังจากที่ไปนำเสนอความก้าวหน้าของโครงการของเรามาแล้ว เราก็ช่วยกันเตรียมความพร้อมในการทำกิจกรรมแรกของโครงการเรา ทุกคนตั้งใจในการทำงานมาก เราหลาย ๆ คนได้แบ่งหน้าที่ และความ

รับผิดชอบให้แต่ละคนทำตามความถนัดของตัวเองเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เราทุกคนทุ่มเททั้งแรงใจและกายกับงานที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไป สำหรับฉัน ฉันตื่นเต้นมากเลยเพราะฉันไม่เคยต้องแสดงออกต่อคนมากกว่าฉันต้องการทำอะไร ไม่รู้ว่าตัวเองจะทำหน้าที่ ที่เพื่อน ๆ มอบให้และจะทำงานนี้ออกมาได้ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ทุกข้อหรือเปล่า ความกังวลใจและความไม่เชื่อมั่นในตัวเองของฉันมีเยอะมากเลย เพราะฉันไม่มีประสบการณ์ในการทำค่ายเลย แต่เพื่อน ๆ ก็ยังเคยเป็นพี่เลี้ยงในค่ายอื่น ๆ มาก่อน ฉันจึงกลัวฉันทำงานบกพร่อง แต่ฉันก็ต้องทำมันให้ได้เพราะนั่นเป็นงานที่ทุกคนต้องทำร่วมกันเพราะเราได้ร่วมกันทำมาตั้งแต่ต้นแล้ว

เราเริ่มสร้างกลุ่มเครือข่ายในโรงเรียนของเราเป็นอันดับแรกด้วยการจัดค่ายเพื่อนบอกเพื่อน คือ เราจะนำความรู้ที่เราไปศึกษาจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จากชาวบ้าน จากการสืบค้นจากแหล่งต่าง ๆ มาถ่ายทอดแก่เพื่อนๆ ในรูปแบบของค่าย เช่น ประเพณีของสารเคมี ชนิดของสารเคมีที่เพื่อน ๆ เคยเห็นพ่อแม่ให้ในการปลูกพืชที่บ้าน ให้เพื่อน ๆ วาดแผนภาพพื้นที่ ที่ปลูกแตงแคนตาลูปลูกภายในและรอบๆ ชุมชนบ้านแบก ให้เพื่อนๆ ดู VDO ประเทศที่ได้รับผลกระทบต่อการใช้สารเคมีที่มีพิษอย่างรุนแรงเพื่อสร้างความตระหนักให้กับเพื่อน ๆ ไปกระตุ้นให้พ่อแม่ของเค้าลดการใช้สารเคมี . ค่ายของเรามีทั้งการเล่นเกมส์และการเต้น การร้องเพลงเพื่อสร้างความคุ้นเคยให้กับกลุ่มเครือข่าย เป็นการพัฒนาความสามารถความกล้าแสดงออกของทุกคนในกลุ่มแกนนำหลักด้วย ทุกคนในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบที่แบ่งกันทำอย่างชัดเจน

และทุกคนสามารถทำหน้าที่ของตัวเองออกมาได้ดี ทำให้การทำงานของเราราบรื่นผ่านไปได้ด้วยดี

หลังจากการจัดกิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อนเราได้เห็นผลสำเร็จเล็ก ๆ ของกิจกรรมกิจกรรมแรกของโครงการเรา คือ เพื่อน ๆ ไปบอกพ่อแม่ให้เลิกใช้สารเคมี เพราะกลัวว่าตัวเองจะได้รับผลกระทบเหมือนคนอื่น และเกิดการถกเถียงของพ่อแม่และลูกในประเด็นการใช้สารเคมีทำให้เรารู้ว่าเราสามารถสร้างความตระหนักให้กับกลุ่มเครือข่ายได้ และกลุ่มเครือข่ายจึงเราให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมครั้งนี้

หลังจากที่ทำความค่ายเพื่อนบอกเพื่อนเสร็จ พวกเราก็ศึกษาวิธีการตรวจดินและการวิจัยของกลุ่มชาวบ้านเพิ่มเติมอีก เพราะเราต้องเตรียมตัวกันจัดค่ายที่สองของโครงการเรา คือ ค่ายรักบ้านเกิด ค่ายนี้จะเป็นการสร้างเครือข่ายคือ นักเรียนในโรงเรียนบ้านแบก (แบกสมบุญวิทย์) จำนวน 100 คน ค่ายที่สองนี้มีเป้าหมาย คือ สร้างกลุ่มเครือข่ายนักเรียนในโรงเรียนนี้ให้มีความตระหนักเรื่องสารเคมีและนำสิ่งที่เราจัดในค่ายไปบอกพ่อแม่ผู้ปกครองให้ลดการใช้สารเคมี และบอกให้ทราบถึงผลเสียของสารเคมีที่อาจจะเกิดขึ้นกับชุมชนในปัจจุบันและในอนาคต อาจจะได้รับผลกระทบรุนแรงกว่าปกติ เราจะสอนน้องๆ เก็บตัวอย่างดินไปตรวจ และทำให้น้องๆเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมดั้งเดิมของหมู่บ้านตัวเอง คือการเขียนอักษรธรรมอีสาน การแสดงศิลปะแม่ไม้มวยไทย โดยจะมีกิจกรรม วาดแผนภาพการปลูกพืชที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ในชุมชนปลูก แผนภาพการใช้สารเคมี อธิบายประเภทของสารเคมี อธิบายผลกระทบที่เกิดจากการใช้สารเคมีประกอบกับการเปิด VDO ตัวอย่างประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สารเคมีอย่างรุนแรง เมื่อน้องๆดูเสร็จ

เราก็ถอดองค์ความรู้ของน้องๆโดยการให้น้องๆเขียนสิ่งที่เห็นจากการดู VDO และจะแบ่งน้อง ๆ เด็กเล็ก ป.1-ป.2 ออกไปเข้าฐานอนุรักษ์ วัฒนธรรมบ้านเกิดของตัวเอง และในช่วงบ่ายเราก็พาน้องๆลงไปดูการ สาธิตการเก็บตัวอย่างดินในแปลงปลูกแคนตาลูปกันแบบจริงๆเลย และ ให้น้อง ๆ ลองเก็บตัวอย่างดินด้วยตัวเอง

ในการทำค่ายที่สองของเราน้อง ๆ ให้ความร่วมมือและความสนใจ มาก น้องๆตระหนักเรื่องผลกระทบจากการใช้สารเคมีมากและกลับไป บอกพ่อแม่ผู้ปกครองเลิกใช้สารเคมีเพราะกลัวว่าตัวเองจะได้รับ ผลกระทบเหมือนในประเทศอื่นที่เค้าได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง และ เราก็ให้กลุ่มเครือข่ายในโรงเรียนของเราจำนวน 78 คน ไปเก็บตัวอย่าง ดินในที่ดินของตัวเองมาเพื่อจะนำไปส่งตรวจสารเคมีที่ตกค้างในดินว่ามี ปริมาณเท่าใด และเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดโรคหรือไม่ และอาจเป็น อันตรายต่อพืชและคนมัย กลุ่มเครือข่ายของเราเก็บตัวอย่างดินมาให้เรา ได้ จำนวน 36 ตัวอย่างเพราะในบางที่มีการทำการเกษตรอยู่จึงไม่ สามารถเก็บตัวอย่างดินนั้นได้

เมื่อเราได้ตัวอย่างดินแล้วเราก็พากันหาหน่วยงานที่รับผิดชอบการ ตรวจดิน ซึ่งเราไม่รู้ว่าเราจะนำดินไปตรวจกับหน่วยงานไหน เมื่อเรา ศึกษาแล้วพบว่าถ้าเราจะตรวจสารเคมีตกค้างในดินนั้นต้องนำไปตรวจที่ กรุงเทพมหานคร และมีค่าใช้จ่ายในการตรวจเยอะมากแต่เนื่องจาก งบประมาณของโครงการเรามีน้อยเราจึงเลือกตรวจวัดความอุดมสมบูรณ์ ของดินแทน เพราะถ้าในดินมีแร่ธาตุบางตัวที่มากเกินไปอาจเกิดมาจากการ ใช้สารเคมีจำนวนมากและอาจก่อพิษต่อดินและต้นพืชได้

ระหว่างที่เรากำลังหน่วยงานที่รับตรวจดิน พี่ ๆ ที่ดูแลโครงการปลูกใจรักโลกก็มาลงพื้นที่กับเรามาสอนกระบวนการทำโครงการเพิ่มเติมและมาบอกว่าเราทำโครงการมาถึงขั้นไหนแล้ว พี่ ๆ มาสอนเราพัฒนาตัวเองในหลาย ๆ ด้าน เช่นการทบทวนเป้าหมายของตัวเองว่ายังเหมือนเดิมมั้ย และวาดแผนภาพว่าเราเดินโครงการถึงไหนแล้วทำตามเป้าหมายได้ถึงไหน และพี่ ๆ ก็สอนทักษะการแต่งละครให้เพราะเราบอกพี่ ๆ ว่า ค่ายสุดท้ายของโครงการเรา เราจะแสดงละครสะท้อนชีวิตของชาวบ้านให้ชาวบ้านได้ดูกันแล้วนำไปคิดถึงตัวเอง

หลังจากที่พี่ ๆ กลับไปได้ระยะเวลาหนึ่ง พี่ ๆ ก็ส่งอีเมลมาหาเราว่าให้ส่งตัวแทนกลุ่มไปพัฒนาศักยภาพของตัวเองครั้งที่สอง ที่วิเทรนเขตดอนเมือง จังหวัดกรุงเทพฯ จำนวน 3 คน เพื่อน ๆ ตกลงกันให้ฉันแสน และน้องมิน ไปอบรมเพราะเนส กับ เอ็มไปอยู่กับญาติตอนปิดเทอม เพราะช่วงที่เราไปอบรมตรงกับช่วงปิดเทอมพอดี และพี่ก็ชวนเราเข้าอบรมกิจกรรม Geengeneration พลังสร้างสรรค์เพื่อ ดิน น้ำ ป่า ในการเข้าร่วมกิจกรรมครั้งนี้มีเพื่อน ๆ กลุ่มของเราเข้าร่วมเกือบทั้งกลุ่มและเราก็ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนจากหลายๆกลุ่มจากหลายๆพื้นที่ ฉันได้ทักษะกระบวนการคิดและได้เห็นความเปลี่ยนแปลงของตัวเองจากการเข้าค่ายพัฒนาศักยภาพ พี่สอนเครื่องมือในการทำโครงการเพิ่มขึ้นอีกและสอนการเล่นกิจกรรมสั้นทานาการเวลาที่เรานอกค่ายของเราเองและเป็นการรวมเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการปลูกใจรักโลกทั้งรุ่นหนึ่งและรุ่นสองให้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน กิจกรรมทุกอย่างกิจกรรมมีการสร้างความเป็นมิตรภาพที่ดีต่อกัน มีการสอนเรื่องการทำสื่อในการสื่อสาร

ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโครงการแต่ละโครงการให้เป็นที่รู้จักและมีคนมาร่วมด้วย มีพี่จาก Thai PBS และผู้บริหารมาสอนทำสื่อ

ตลอดเวลาที่ฉันเข้าร่วมกิจกรรมที่วิเทรนทำให้ฉันมีประสบการณ์เพิ่มขึ้น ฉันกล้าคุย กล้าแสดงออก ต่อหน้าคนเยอะ ๆ และฉันก็ได้ทบทวนตัวเองว่าก่อนที่ฉันเข้ามาในโครงการนี้ฉันเป็นอย่างไร และเมื่อฉันทำโครงการนี้แล้วฉันเป็นอย่างไร และฉันก็ค้นพบว่า ก่อนหน้าที่ฉันจะเข้าร่วมโครงการฉันเป็นคนที่เข้ากับคนอื่นได้ยากมาก ฉันเป็นคนที่ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าพูด ไม่กล้าเสนอสิ่งที่ตัวเองคิด ไม่กล้าเข้าไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ได้ออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน ไม่กล้าออกไปรับประสบการณ์ใหม่นอกจากที่ที่ตัวเองคุ้นเคย ไม่มีความมั่นใจในความคิดของตัวเอง แต่เมื่อฉันผ่านการทำโครงการมาถึงตอนนี้ฉันเข้ากับคนอื่นได้ง่าย กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ กล้าที่จะออกไปขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กล้าที่จะออกไปเรียนรู้นอกห้องเรียน และฉันก็มีความมั่นใจในตัวเองเพิ่มขึ้น และฉันก็รู้จักกำหนดเป้าหมายให้ตัวเองก่อนที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่าง ฉันรู้จักประเมินความสามารถของตัวเอง ฉันยอมรับและเห็นด้วยกับความคิดของเพื่อน ฉันกล้าไว้วางใจเพื่อนให้เพื่อนทำงานด้วย

หลังจากทีกลับมาจากวิเทรนฉันและเพื่อน ๆ พร้องคุณครู นำดินไปตรวจที่กรมพัฒนาที่ดินเขต 5 ที่จังหวัดขอนแก่นเรารอผลการตรวจดินประมาณหนึ่งเดือนเราก็ได้ผลการตรวจดินที่เราต้องการอ ปราบกฏว่าดินมีแร่ธาตุที่สะสมจากการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนทำให้พืชเจริญเติบโตช้าให้ผลผลิตน้อยและก่อให้เกิดสารเคมีตกค้างในดินได้ แต่มีแร่ธาตุที่พืชต้องการตามธรรมชาตินี้้อยมากเช่น สารอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ซากพืชซากสัตว์

เมื่อเราได้ผลการตรวจดินแล้ว เราก็เตรียมกันจัดค่ายที่สามของเรา คือ การเปิดเวทีเสวนารักษ์บ้านเกิด กิจกรรมนี้เน้นสร้างความตระหนักให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และเสวนากันในหัวข้อต่าง ๆ เกี่ยวกับสารเคมี มีจัดนิทรรศการคืนข้อมูลแก่ชาวบ้านคือ ผลการตรวจเลือดของชาวบ้านที่ระดับความเสี่ยงต่างๆ ผลการตรวจดิน การเล่นเกมฐานความรู้เรื่องดิน ประเภทสารเคมีและผลกระทบที่เกิดจากสารเคมี และมีการแสดงของพวกเราเพื่อสะท้อนภาพการดำเนินชีวิตของชาวบ้านในปัจจุบันว่าแตกต่างจากอดีตอย่างไร ในการทำกิจกรรมครั้งนี้เราเชิญหน่วยงานราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพชุมชน ผู้นำชุมชน และคนในชุมชน มาร่วม

แต่เมื่อถึงวันที่เราจัดกิจกรรมตรงกับวันที่หมู่บ้านมีงานประจำปีคืองานบุญบังไฟ ทำให้มีคนมาร่วมงานน้อยส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนและผู้ปกครองของน้อง ๆ แต่คนที่มาร่วมก็ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีถึงจะมาไม่ครบตามเป้าหมายที่เราวางไว้แต่ก็ให้ความสนใจเรา กิจกรรมนี้ตรงตามเป้าหมายเราของโครงการเราด้านคุณภาพคือชาวบ้านรู้เข้าใจและตระหนักเรียนสารเคมี แต่ด้านปริมาณน้อยมากเพราะชาวบ้านติดงานประจำปีไม่สามารถมาร่วมงานของเราได้

ในการทำโครงการของเราอาจมีบางอย่างที่ไม่ตรงเป้าหมายเนื่องจากปัจจัยหลาย ๆ ด้านไม่เอื้ออำนวยต่อเราก็อาจจะมีบางครั้งที่เราปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินโครงการต่อ ในระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมาทุกคนที่เข้าร่วมโครงการมีความสามารถมีทักษะการคิดวิเคราะห์มากขึ้นและรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม หัวใจหลักของการทำงานกลุ่มคือ ความสามัคคี ความไว้วางใจกัน และการให้เกียรติการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

โครงการนี้ทำให้ฉันมีความคิดที่เติบโตขึ้น ฉันได้รับโอกาส ได้เรียนรู้ ได้ประสบการณ์ ได้เข้าใจ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ทำให้กลุ่มของเราทำงานด้วยกันได้ดีขึ้น จากที่ไม่สนิทกันก็สนิทกันเพิ่มขึ้น และมีคุณครูที่น่ารักที่รักพวกเราเหมือนเป็นลูกแท้ๆ คอยอบรมดูแลเราเรื่อยมาคอยประคองเราเมื่อเรามีปัญหา คุณไม่ได้สอนแค่วิชาเรียนแต่คุณครูสอนวิชาคน วิชาการเอาตัวเราในสังคมของโลกแห่งความเป็นจริง ทำให้พวกเราพร้อมที่เดินออกไปใช้ชีวิตได้อย่างภาคภูมิใจและมีความเชื่อมั่นในตัวเองได้ และโครงการนี้ได้สร้างความรู้สึกรักให้เด็กกลุ่มเล็ก ๆ อย่างพวกเรามีความรักในถิ่นฐานบ้านเกิดของตัวเอง

ในวันนี้ถึงแม้ว่าโครงการที่พวกเรามาได้ปิดลงแล้วก็อาจจะมีรุ่นต่อๆไปมาสานต่อ มันทำให้ฉันดีใจว่าอย่างน้อยฉันก็เคยทำสิ่งๆหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและเพื่อนๆ..และทำให้ฉันรู้ว่าไม่มีสิ่งใดประสบความสำเร็จถ้าเราไม่คิดและลงมือทำ...

ขอบคุณสำหรับโครงการดีแบบนี้ละคะ..ขอบคุณครูพี่ยุศรี..ขอบคุณพี่ๆทีมงาน..ขอบคุณเพื่อนๆ..ขอบคุณประสบการณ์ที่ทำให้เด็กผู้หญิงตัวเล็กคนนี้ได้เรียนรู้สิ่งดีๆที่หายาก..ได้มีประสบการณ์ที่มากกว่าประสบการณ์..แต่มันคือความทรงจำดีๆที่ทรงคุณค่าอย่างไม่มีวันลืมเลยคือ..ขอบคุณมากๆนะคะ ^^”

การย่างก้าวเข้ามาในการทำงานที่เกี่ยวข้อง

การดูแลธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นงานแรกที่ดีฉันได้ทำ ในการทำโครงการเรื่องนี้ดิฉันได้เข้ามาทำได้ก็เกิดจากการชักชวน

นุจรียา พิมพา

ของคุณครูเพ็ญศรี ดิฉันมีทั้งความตื่นเต้น ความท้าทาย ความกลัว
 หลากๆความรู้สึกมารวมกันที่จะได้เรียนรู้การทำงานที่ไม่จำกัดที่จะเรียน
 เพียงในห้องเรียน

โครงการลคมลพิษพื้นชีวิตดิน เป็นโครงการที่กลุ่มฮักนะเชียงยืนได้
 เห็นปัญหาจากบุคคลข้างตัวดิฉันได้เข้ามาร่วมกลุ่มตอนที่พี่ ๆ ได้สำรวจ
 ปัญหาและได้ลงสำรวจเก็บข้อมูลบางแล้ว งานแรกของดิฉันคือ การได้เข้า
 ร่วมประชุมวางแผนกิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน เพื่อให้ความรู้กับเพื่อน ๆ
 ในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคมที่อาศัยอยู่ในบ้านแบก เรื่องพิษภัยของ
 สารเคมี ให้ความเกี่ยวกับผลตรวจเลือดและเราได้สร้างกลุ่มเครือข่ายที่จะ
 เป็นสื่อกลางระหว่างกลุ่มฮักนะเชียงยืนกับผู้คนในชุมชนบ้าน และอีกครั้ง
 หนึ่งที่ดิฉันได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและได้ถามชาวบ้านว่า ทำไมต้องทำอาชีพ
 นี้ซึ่งเป็นอาชีพที่ใช้สารเคมีเกือบทุกขั้นตอน ชาวบ้านคนนั้นบอกว่าได้เงิน
 ดีและได้อยู่กับลูกละครอบครัวเป็นอะไรที่อธิบายยากอยู่นะที่ได้ฟังคำๆนี้
 มันเป็นคุณค่าทางจิตใจ กิจกรรมที่สองที่เราทำคือค่ายรักบ้านเกิด
 กลุ่มเป้าหมายคือน้องๆโรงเรียนบ้านแบกกลุ่มของพวกเราทำให้ความรู้
 เกี่ยวกับพิษภัยของสารเคมีและพาน้อง ๆเก็บตัวอย่างดิน ส่วนดิฉันได้รับ
 มอบหมายให้อยู่ในฐานะอักษรธรรมอีสานที่ให้ความรู้กับน้องชั้น ป.1-ป.2
 น้อง ๆ ก็มีความสนใจอยู่นะถามว่าตัวนี้คืออะไร สระนั้นเขียนยังไงในการ
 ทำกิจกรรมในครั้งนี้มีทั้งความเหนื่อย ความดีใจ ความภาคภูมิใจที่เราได้

นำความรู้ที่ได้ศึกษามาย่อยทอดให้น้องๆ หลังจากกิจกรรมครั้งนี้เสร็จของ
อยู่ในช่วงปิดภาคเรียน

กลุ่มฮักนะเชียงยืนได้เข้าร่วมกิจกรรมGreen Generation พลัง
สร้างสรรค์เพื่อดิน น้ำ ป่า ดิฉันได้เห็นกลุ่มต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับการ
ดูแลธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมเหมือนพวกเราแต่มีวิธีที่แตกต่างกัน
ได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนเมือง และได้ไปนำเสนอความก้าวหน้าของ
โครงการจากการเข้าค่ายครั้งนี้ทำให้เราได้ทบทวนตัวเองว่าเราทำอะไรไป
บ้างแล้ว ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกับเพื่อนกลุ่มต่างๆ และ
ได้เทคนิคในการทำกิจกรรมให้สนุกมีสาระดีใจมากที่ได้เรียนรู้
ประสบการณ์ในครั้งนี้ และช่วงที่เปิดเทอมใหม่ก็มาถึงดิฉันก็เกิดความท้อ
ไม่อยากทำงานต่อไป เรียนก็มากการบ้านก็เยอะเลยไม่อยากจะทำ
โครงการต่อไม่แล้ว พี่ ๆ เขาประชุมก็ไม่ไปประชุมพี่ ๆ ลงพื้นที่ลงในช่วง
นั้นบอกตรงๆว่าท้อมาก ๆ แต่วันนั้นเห็นพี่คนหนึ่งในกลุ่มทำงานหนักมาก
เป็นแรงขับเคลื่อนให้งานต่าง ดิฉันก็เลยกลับมาคิดว่าตัวเราขนาดพี่เขาได้
รับผิดชอบอะไรหลาย ๆ พี่เขายังทำได้เลยแล้วตัวเราทำหน้าที่ของเราดี
หรือยัง นี่แหละเป็นแรงผลักดันให้ฉันมีแรงที่จะทำงานต่อ กิจกรรมสุดท้าย
ที่กลุ่มเราทำเป็นกิจกรรมคือเปิดเวทีเสวนารักษ์บ้านเกิด เป็นการคืน
ความรู้ให้แก่ชาวบ้านไม่รู้หรือกว่าชาวบ้านจะรับความรู้ที่เราให้มาน้อย
เพียงใด แต่ดิฉันก็ดีใจนะที่ชาวบ้านถามว่าจะใส่อะไรให้ดินมันดีขึ้น ผล
ตรวจดินของยายเป็นยังงั้นงานของเราที่ตั้งเป้าหมายไว้ถึงแม้ว่าจะไม่ถึงดัง

ฝัน คือ เกิดการใช้สารอินทรีย์ในกระบวนการปลูกและเกิดตลาดเขียวขึ้น
 ในชุมชน แต่เราก็ทำเท่าที่เราทำได้เราทำเต็มที่แล้ว

ในการดูแลธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมต้องเกิดจากที่ตัวของเรา
 จากความคิดจากความรู้สึกของเราความตั้งใจที่เราจะทำมัน แม้ว่าเราจะ
 มองว่ามันจะเป็นสิ่งเล็กก็ตามแต่สิ่ง ๆ นั้นจะช่วยในเราได้อยู่กับธรรมชาติ
 ที่สดใสและโลกนี้ไปอีกนาน

ก่อนอื่นฉันต้องขอบอกไว้ก่อนเลยว่าเป็นคนที่
 จดบันทึกหรือเขียนอะไรไม่รู้เรื่องหรือสื่อ
 ความหมายไม่ค่อยดีสักเท่าไร ซึ่งไม่รู้เรื่อง
 เล่าที่เขียนนี้จะเป็นอย่างไรแต่จะพยายามเขียน
 ให้เข้าใจแล้วกันนะคะ ก้าวแรกของการทำงาน
 ของฉันในการเข้าโครงการนี้ก็คงเป็นตอนที่เห็น
 ข่าวสารในบอร์ดประชาสัมพันธ์แรก ๆ ก็เดิน
 ผ่านไปผ่านมาไม่ค่อยได้สนใจเท่าไรแต่ก็จำไม่ได้
 ว่ามาสนใจได้ยังไงแต่ก็เข้ามาจนได้เริ่มแรกตอนส่งโครงการไปรอบแรก
 เรื่องน้ำไม่ได้หวังว่าจะผ่านเข้ารอบเลยพอรู้ว่าโครงการของเราผ่านก็รู้สึก
 ตกใจมากไม่รู้จะดีใจหรือเสียใจดี ดีใจก็ดีใจที่โครงการผ่านเสียใจก็เสียใจ
 แบบซ้ำ ๆ ว่าผ่านแล้วเราจะทำยังไงดี

ศิริณญา บุญอาจ

พอได้ไปอบรมครั้งแรกที่นครนายกก็รู้เลยว่าโครงการของตัวเองมี
 ข้อผิดพลาดและเขียนรายงานไม่ค่อยดีสักเท่าไรและที่สำคัญคือโครงการ
 เกี่ยวกับน้ำอันแรกมีความเป็นไปได้ต่ำมากที่จะแก้ไขปัญหาก็เลยคิดที่จะ

เปลี่ยนโครงการสุดท้ายก็มาสรุปที่บ้านแบกเพราะว่าเห็นตัวอย่างเพื่อนในห้องที่นอนหลับอยู่ก็เลยลงเอยที่โครงการลมพิษพื้นชีวิตดินส่วนที่เป็นขั้นตอนการดำเนินงานก็ขอไม่พูดถึงเพราะหลาย ๆ คนคงพูดถึงไปแล้ว ก็ขอพูดสั้น ๆ เกี่ยวกับส่วนที่ได้จากโครงการนี้ก็แล้วกัน

สิ่งที่ได้จากโครงการนี้คือการได้รู้จักตนเอง ทำไมต้องบอกว่าได้รู้จักตนเองก็เพราะมันก็เหมือนการวิเคราะห์ศักยภาพในด้านต่าง ๆ ของตนเองไปในตัวได้รู้ว่าตนเองมีความถนัดด้านไหนและไม่ถนัดด้านไหน นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มอย่างจริง ๆ จัง ๆ ว่าการทำงานเป็นกลุ่มเป็นอะไรที่ไม่ง่ายเลยทุกคนต้องรู้จัก เปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองไม่ใช่ว่าจะเป็นแค่ผู้นำหรือผู้ตามเสมอไปทุกอย่างมีการเปลี่ยนแปลงหรือยืดหยุ่นได้ ได้เรียนรู้บทบาทใหม่ ๆ ของตนเองว่าตนเองสามารถทำอะไรได้อีกบ้างนอกจากนี้ที่สำคัญเลยคือได้เรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ได้หาได้ทั่วไปในชีวิตมัธยมว่าจะได้ทำโครงการแบบนี้และจะเป็นประสบการณ์ที่ไม่รู้ลืมเลยทีเดียว

ก้าวแรกของการก้าวเข้ามาทำโครงการฉันเดินเข้าไปหาอาจารย์แล้วอาจารย์ถามว่าพวกเธอสนใจที่เขียนโครงการเข้าร่วมการแข่งขันมั๊ย โครงการนี้เป็นโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในชุมชนมีเงินรางวัลด้วยนะ ครูเห็นที่โรงเรียนติดประกาศครูอยากครูอยากให้พวกเธอลองทำดู ฉันคิดว่า

ศิริวรรณ ทะสา

ถ้าโครงการของเราเข้ารอบฉันอยากเอาเงินรางวัลมาสนับสนุนการทำ
 โครงการของน้องๆต่อไป ครั้งแรกที่พวกเราสำรวจชุมชนของเราและลง
 ไปหาข้อมูลในพื้นที่จริงฉันไม่ได้ลงไปกับเพื่อนเนื่องจากมีปัญหาด้านการ
 เดินทาง แล้วเพื่อน ๆ ก็ช่วยกันเขียนโครงการมาให้ดูและเราก็ช่วยกัน
 ปรับปรุงโครงการแล้วนำไปให้คุณครูช่วยติชมจนโครงการของเราผ่าน
 เข้ารอบและมีเพื่อน ๆ ได้ไปอบรมพัฒนาศักยภาพหลายครั้งและทุกครั้ง
 เพื่อน ๆ ก็นำสิ่งที่ได้มีปรับปรุงโครงการของเรามาตลอด ในการดำเนิน
 การโครงการของเราทุกครั้งทำให้เราเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในการทำงาน เรา
 ได้เข้าไปทำโครงการในชุมชนของเพื่อนซึ่งเราไม่คุ้นเคย ได้ทำและเรียนรู้
 สิ่งใหม่ที่ไม่เคยรู้ ได้เรียนนอกห้องเรียนหลาย ๆ ครั้งมีหลายครั้งในการลง
 พื้นที่และการดำเนินงานของเรา เรามีปัญหากันในการทำงานจนทำให้
 เรารู้สึก และมียากทำโครงการนี้ให้เสร็จตามเป้าหมาย เพราะโดนปัจจัย
 ภายนอกมากระทบ เช่น เวลาในการทำโครงการขัดแย้งกันเวลาเรียน
 ครอบครัวยุ่งไม่เข้าใจ การเดินทางยากลำบาก ชาวบ้านไม่ให้ความร่วมมือ
 คุณครูท่านอื่นถามว่า ทำทำไม ทำแล้วได้อะไร ทำเพื่อใคร ทำไมต้องทำ
 มันเกี่ยวอะไรกับเราเรื่องของคนอื่นทำไมต้องทำเพื่อเค้าด้วย คำถาม
 เหล่านี้บั่นทอนกำลังใจในการทำงานของเราทุกคน แต่ยังไงเราก็ต้องทำ
 โครงการนี้ต่อไปเพราะเราได้กำหนดเป้าหมายไว้แล้วเราต้องรับผิดชอบ
 ต่อหน้าที่และบทบาทที่ตัวเองได้รับ และเราก็ช่วยกันดำเนินงานมาจน
 เสร็จสิ้นโครงการ

การทำงานของเราอาจไม่ได้ออกมาดีเหมือนกลุ่มอื่นแต่เราก็รู้สึก
 ภูมิใจที่ได้ทำสิ่งนี้ออกมาด้วยตัวเอง โครงการนี้เป็นโครงการแรกของเรา
 และเราก็ได้เรียนรู้เพิ่มทักษะพัฒนาการของตัวเองเพิ่มขึ้น ได้

ประสบการณ์ที่มากกว่าประสบการณ์ ได้ความทรงจำดีๆ ได้รู้ว่าเพื่อนคนไหนเป็นอย่างไร และรู้จักปรับตัวเข้ากับคน งาน สถานที่ ที่เราต้องเข้าไปอยู่ ณ จุด จุดนั้น

ในวันนี้โครงการนี้ได้สร้างกลุ่มเยาวชนที่มีความคิดที่รักและยังรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตนเองในวันนี้ทุกคนกลุ่มของเราได้เติบโตขึ้นทั้งด้านความคิด ความสามารถ จากการทำโครงการ จากการทำงานจากการที่มีเพื่อนร่วมงานที่มีปรีชาที่ดี ของคุณมากนะค่ะที่ทำให้เด็กน้อยอย่างพวกเราได้รับโอกาสนี้.ขอบคุณสำหรับหนึ่งปีที่ผ่านมา.ขอบคุณมากๆคะ..^^”

ก้าวแรกที่เดินเข้ามาในโครงการปลูกใจ
รักโลกครั้งที่1มีความรู้สึกตื่นเต้น อยากรู้
อยากลอง อยากสัมผัสกับแนวคิดใน
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมครั้งแรกในชีวิต
เป็นอย่างไรและเมื่อเข้ามาในโครงการนี้
จึงได้เห็นปัญหาทางสิ่งแวดล้อมในชุมชน
ในหมู่บ้านเชียงใหม่แต่หลังจากได้ไปนำเสนอ
ความก้าวหน้าทีกรุงเทพมหานครจึงได้คิดวิเคราะห์กัน
ใหม่ว่าเราน่าจะทำเกี่ยวกับ ดินไหมแล้วจึงเล็งเห็นปัญหาในชุมชนบ้าน
แบก ว่า เพื่อนในห้องเรียนทำไมนอนในคาบเรียนจึงเกิดปัญหาตามมาว่า
เพื่อนเขาไปผสมพันธ์แตงแคนตาลูปจึงทำให้นอนในคาบเรียนจึงได้ลงมือ
สอบถามจากเพื่อนในห้องและหลังจากนั้นได้ลงมือเก็บเกี่ยวข้อมูล ได้ลง
พื้นที่ ได้ศึกษาข้อมูลอย่างแท้จริง จากเดิมตัวของดิฉันได้มีความรู้

ศิริลักษณ์ โพธิ์หล้า

พื้นฐานในระดับเบื้องต้นแล้วพอได้มาเข้าร่วมโครงการปลูกใจ รักษาโลกนี้
 จึงได้มีความรู้ที่ต่างออกไปมากกว่าเดิมและได้ทำ ได้สัมผัส ได้ปฏิบัติมา
 ทั้งหมดและจากผลการสำรวจจึงได้มาประชุมและวางแผนงานหลังจาก
 การดำเนินไปเรื่อย ๆ จึงได้ลงมือปฏิบัติงานดำเนินงานในขั้นตอนแรกคือ
 การดำเนินงานขั้นตอนแรกคือการศึกษาข้อมูลโดยทางกลุ่มไปศึกษาหา
 ข้อมูลที่มหาวิทยาลัยมหาสารคามอยู่ 2 ครั้ง ซึ่งทั้ง 2 ครั้งนี้โดยมีอาจารย์
 ดร. ปิยะเนตร และ รศ.ดร.ชนิษฐา เป็นผู้ให้ความรู้และข้อมูล
 ประกอบด้วยทั้งคำแนะนำต่าง ๆ แล้วจากการศึกษาจริงจึงพบว่าในการ
 ตรวจสอบเคมีในการเกษตรจริง ๆ นั้นจะต้องใช้งบประมาณที่มากกว่า
 ทุนที่กลุ่มมีอยู่จึงแปรเปลี่ยนเป็นการตรวจสอบความอุดมสมบูรณ์ของดินแทน
 เพราะเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถบอกได้ว่าดินมีค่าความเป็นกรด – ด่างและ
 แร่ธาตุต่างๆ โดยเฉพาะ P ซึ่งอาจเป็นสารต้นกำเนิดมะเร็งได้

การดำเนินงานขั้นที่ 2 มี 2 กิจกรรม คือกิจกรรมเพื่อนบอกเพื่อน
 เป็นกิจกรรมที่สร้างกลุ่มเครือข่ายให้เกิดขึ้นโดยกลุ่มเครือข่ายนี้คือเด็ก
 นักเรียนมัธยมในโรงเรียนเชียงยืนพิทยาคมที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน
 แบกและเป็นลูกหลานของชาวบ้านหมู่บ้านแบกกิจกรรมรักบ้านเกิด
 เป็นกิจกรรมที่สร้างกลุ่มเยาวชนขึ้นโดยกลุ่มเยาวชนนี้คือเด็กนักเรียน
 ประถมในโรงเรียนแบกสมบูรณ์วิทยแล้วเด็กกลุ่มนี้ก็เป็นอีกกลุ่มที่เป็น
 ลูกหลานของชาวบ้านในหมู่บ้านแบกได้รู้ถึงพิษภัยของสารเคมีที่ใช้ใน
 การเกษตร และการดำเนินงานขั้นสุดท้ายคือขึ้นคืนข้อมูลให้กับชาวบ้าน
 ในข้อมูลที่ได้ทางกลุ่มได้ศึกษาและลงสำรวจเองมาเป็นระยะเวลา 1 ปี
 ได้แก่ ผลการตรวจเลือดจากกลุ่มวิจัยชาวบ้าน ผลตรวจดิน ผลกระทบ
 ของสารเคมีเป็นต้น โดยในกิจกรรมมีการแสดงละครเพื่อเน้นย้ำความ

ตระหนักให้กับชาวบ้านอีกทั้งมีเวทีเสวนาชาวบ้านโดยจัดทำเป็นวง
 แลกเปลี่ยนมุมมองเพื่อความชัดเจนทางความเข้าใจกันในหมู่บ้านและเป็น
 การชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินชีวิตของตนเอง
 ประกอบด้วยผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและการดำรงชีวิตและกลุ่มฮักนะ
 เชียงใหม่เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้นมาเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และลงสำรวจ
 มาเป็นระยะ 1 ปีเต็ม ได้แก่ ผลกระทบของสารเคมี เป็นต้น

จากทำโครงการปลูกใจ รักโลก ครั้งที่ 1 มาเป็นระยะ 1 ปี
 เต็ม ได้บทเรียนหลายหลายอย่าง ได้แก่ การทำงานเป็นกลุ่ม การเข้า
 สังคม การจัดสรรเวลา และสุดท้ายไม่ว่าโครงการลดมลพิษพื้นชีวิตดินจะ
 เป็นอย่างไรจะไม่สามารถเปลี่ยนทัศนคติของชาวบ้านได้หรือไม่แต่มันได้
 เปลี่ยนทัศนคติของฉันในการทำงานในครั้งนี้ จบ.....

แซ่ม, เหม, เนต, เนช, ก๊อต, มิน, แดน
 เปรี๊ยะ, ส้ม, อีฟ